

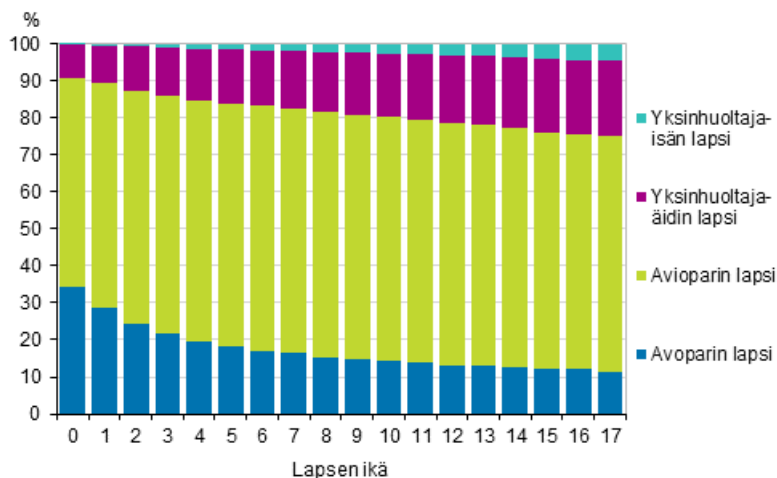
Perheet 2015

Vuosikatsaus

Yhdeksän kymmenestä alle kolmevuotiaasta asuu vanhempiensa kanssa

Tilastokeskuksen perhetilaston mukaan 89 prosenttia alle kolmevuotiaista lapsista asuu kummankin vanhempansa kanssa. Kymmenessä vuodessa osuus on pienentynyt kahdella prosenttiyksiköllä. Yhden vanhemman perheissä asuvien lasten osuus on puolestaan kasvanut prosenttiyksiköllä.

Lapset perhetyypin ja iän mukaan 2015



Alle vuoden ikäisistä vauvoista 91 prosenttia asuu kahden vanhemman kanssa, yhdeksän prosenttia vain äitinsä kanssa.

Isän tai äidin kanssa asuvien lasten osuus kasvaa iän myötä. Vuonna 2015 viidennes 17-vuotiaista lapsista asui vain äidin kanssa, vuosikymmen sitten 19 prosenttia. Vastaavasti neljä prosenttia asui vain isän kanssa, mikä on sama prosenttiosuus kuin vuosikymmen aiemmin..

Sisällys

1. Perheessä keskimäärin 2,8 henkilöä.....	4
1.1 29-vuotiaiden naisten yleisin perhetyyppi on aviopari ja lapsia.....	5
1.2 Rekisteröityjä pareja 170 enemmän kuin edellisenä vuonna.....	6
1.3 Alle 40-vuotiaat lapsettomat naiset ovat useammin avoliitossa kuin naimisissa.....	7
1.4 Yhden vanhemman perheiden isistä yli puolet eronneita, äideistä 43 prosenttia.....	7
2. Perheistä neljä prosenttia kokonaan vieraskielisiä.....	9
2.1 Vieraskielisistä perheistä suurin osa venäjänkielisiä.....	10
2.2 Viron ja Venäjän kansalaisten perheet yleisimpiä ulkomaan kansalaisten perheitä.....	10
2.3 Naisten ja miesten ulkomailla syntyneet puoliset eri maista.....	11
3. Lapsiperheiden määrä vähenee yhä.....	13
3.1 Lapsiperheistä 59 prosenttia avioparien perheitä.....	13
3.2 Uusperheiden osuus edelleen 9 prosenttia	14
3.3 Lapsiperheessä on keskimäärin 1,8 lasta.....	15
4. Maakuntien välillä eroja perhetyypeissä – aviopariperheiltä yleisin	18
4.1 Avopariperheitä vähiten Keski-Pohjanmaalla	18
4.2 Yhden vanhemman perheet yleisimpiä Päijät-Hämeessä.....	18
5. Lapsista 82 prosenttia elää kahden vanhemman perheessä.....	20
5.1 Alle neljäsosa lapsista elää yhden lapsen perheessä.....	20
5.2 Sisarusten määrät vaihtelevat maakuntien välillä.....	22
5.3 Joka kymmenes lapsi kasvaa uusperheessä.....	23
5.4 Ulkomaalaistaustaisten lasten määrä kasvaa.....	23
6. Lapsen asemassa olevien nuorten osuus kasvoi hieman.....	24
7. Viidennes asuu yksin.....	26

Taulukot

Taulukko 1. Perheväestö ja perheen keskikoko 1950–2015.....	4
Taulukko 2. Perheet tyypeittäin 1950–2015.....	5
Taulukko 3. Miehen/vaimon/isän/äidin siviilisääty avoliitoissa ja yhden vanhemman perheissä 2015.....	7
Taulukko 4. Suomen-, ruotsin- tai muunkieliset perheet 1990–2015.....	9
Taulukko 5. Lapsiperheet tyypeittäin 1950–2015.....	13
Taulukko 6. Uusperheet 1990–2015.....	15
Taulukko 7. Lapsiperheiden lapsiluku 1950–2015.....	16
Taulukko 8. Alle 18-vuotiaat lapset perhetyypeittäin 1985–2015.....	20
Taulukko 9. Lapset perheen alaikäisten lasten määrän mukaan 1985–2015.....	21
Taulukko 10. Lapsen asemassa olevat 20–24 -vuotiaat nuoret 1985–2015.....	24

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Perheväestö ja perheen keskikoko 1950–2015.....	28
Liitetaulukko 2. Ruotsinkieliset perheet tyyppin, puolisoitten/vanhempien iän ja lapsiluvun mukaan 31.12.2015.....	28
Liitetaulukko 3. Avioparit miehen ja vaimon avoliiton järjestysnumeron mukaan 31.12.2015.....	29
Liitetaulukko 4. Perheet puolisoitten/vanhempien kielen mukaan 31.12.2015	29

Liitetaulukko 5. Lapsiperheet vanhempien kielen mukaan 31.12.2015.....	30
Liitetaulukko 6. Perheet puolisoitten/vanhempien kansalaisuuden mukaan 31.12.2015.....	30
Liitetaulukko 7. Lapsiperheet vanhempien kansalaisuuden mukaan 31.12.2015.....	31
Liitetaulukko 8. Perheet puolisoitten/vanhempien syntymämaan mukaan 31.12.2015.....	31
Liitetaulukko 9. Lapsiperheet vanhempien syntymämaan mukaan 31.12.2015	32
Liitetaulukko 10. Perheet perhetyypin ja alle 18-vuotiaiden kotona asuvien lasten määrän mukaan 31.12.2015.....	32
Liitetaulukko 11. Lapsiperheet alle 18-vuotiaiden lasten määrän ja perhetyypin mukaan 31.12.2015.....	33
Liitetaulukko 12. Uusperheet perhekoostumuksen ja lapsiluvun mukaan 31.12.2015.....	33
Liitetaulukko 13. Perheet lasten ikäryhmien ja perhetyypin mukaan 31.12.2015	34
Liitetaulukko 14. Perheiden 0–24-vuotiaat lapset perhetyypin mukaan sekä ottolapset iän mukaan 31.12.2015.....	35
Liitetaulukko 15. Lapset iän ja perheen kotona asuvien alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärän mukaan 31.12.2015	36
Liitetaulukko 16. Perheelliset miehet iän ja perhetyypin mukaan 31.12.2015	37
Liitetaulukko 17. Perheelliset naiset iän ja perhetyypin mukaan 31.12.2015	38

Kuviot

Kuvio 1A. Perheet tyypeittäin vaimon/äidin iän mukaan 2015 (isä ja lapsia -perheet isän iän mukaan).....	6
Kuvio 1B. Perheet tyypeittäin vaimon/äidin iän mukaan 2015 suhteellinen jakauma (isä ja lapsia -perheet isän iän mukaan).....	6
Kuvio 2. Rekisteröidyt parisuhteet nuoremman puolison iän mukaan 2015.....	7
Figure 2. Registered partnerships by age of younger partner in 2015.....	?
Kuvio 3. Ulkomaiden kansalaisten perheet 1990, 2005 ja 2015.....	11
Kuvio 4A. Suomessa syntyneiden miesten ulkomailla syntyneet puoliset syntymämaan mukaan 2015.....	11
Kuvio 4B. Suomessa syntyneiden naisten ulkomailla syntyneet puoliset syntymämaan mukaan 2015.....	12
Kuvio 5A. Lapsiperheet tyypeittäin äidin/yksinhuoltajaisän iän mukaan 2015.....	14
Kuvio 5B. Lapsiperheet tyypeittäin äidin/yksinhuoltajaisän iän mukaan 2015, suhteellinen jakauma.....	14
Kuvio 6. Lapsiperheiden keskimääräinen lapsiluku äidin iän mukaan 1985, 1995, 2014 ja 2015.....	17
Kuvio 7. Avopariperheiden osuus lapsiperheistä maakunnittain 2015.....	18
Kuvio 8. Yhden vanhemman perheiden osuus lapsiperheistä maakunnittain 2015.....	19
Kuvio 9. Lapset iän ja perheen alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärän mukaan 2015.....	22
Kuvio 10. Perheen alaikäisten sisarusten määrä maakunnittain 2015, %.....	22
Kuvio 11. 18–30-vuotiaat miehet perheeseen mukaan 2015.....	24
Kuvio 12. 18–30-vuotiaat naiset perheeseen mukaan 2015.....	25
Kuvio 13. Asuntokuntaväestö asuntokunnan koon mukaan 1990–2015.....	26
Kuvio 14. Yksinasuvien miesten ja naisten osuus ikäluokasta 1990 ja 2015.....	27
Laatuseloste, perheet 2015.....	39

1. Perheessä keskimäärin 2,8 henkilöä

Perheet luokitellaan sen mukaan, ovatko puoliset naimisissa, avoliitossa vai rekisteröidyssä parisuhteessa keskenään ja onko perheessä lapsia. Näiden lisäksi omana luokkana on yhden vanhemman perhe. Lapsen iälle ei tässä aseteta mitään rajoitusta. Luvussa 3 käsitellään lapsiperheitä, joilla tarkoitetaan perheitä, joissa asuu vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi. Lapsiperheiden yhteydessä vanhemmista käytetään myös ilmaisua huoltaja. Seuraavassa tarkastelussa yhden vanhemman perheet eivät ole vain yksinhuoltajien perheitä, sillä isänsä tai äitinsä kanssa asuva, lapsen asemassa oleva henkilö voi olla minkä ikäinen tahansa. Vuoden 2015 lopussa Suomessa oli 1 475 000 perhettä. Määrä lisääntyi 1 700 perheellä edellisestä vuodesta. Lisäys on 900 pienempi kuin vuotta aikaisemmin.

Perheisiin kuuluu 74 prosenttia väestöstä. Osuus on pienentynyt 0,2 prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta. Osuuden pienenemisen tahti on pysytellyt tällä tasolla 1990-luvun alusta lähtien. Perheväestön osuus oli suurimmillaan 1960- ja 1970-luvuilla, jolloin perheisiin kuului 87 prosenttia väestöstä. Perheisiin kuuluvan väestön määrä pieneni vuoden 2015 aikana 3 500 hengellä. Koko maan väestömäärä lisääntyi 15 600 hengellä. Perheen keskikoko oli vuoden 2015 lopussa 2,8 henkilöä.

Taulukko 1. Perheväestö ja perheen keskikoko 1950–2015

Vuosi	Perheiden määrä	Perheväestö	Koko väestö	Perheväestön osuus, %	Perheen keskikoko
1950	930 572	3 457 474	4 029 803	85,8	3,7
1960	1 036 270	3 855 037	4 446 222	86,7	3,7
1970	1 153 878	3 986 005	4 598 336	86,7	3,5
1980	1 278 102	4 023 091	4 787 778	84,0	3,1
1990	1 365 341	4 101 922	4 998 478	82,1	3,0
2000	1 401 963	4 053 850	5 181 115	78,2	2,9
2010	1 455 073	4 065 168	5 375 276	75,6	2,8
2012	1 465 733	4 075 094	5 426 674	75,1	2,8
2013	1 471 085	4 081 903	5 451 270	74,9	2,8
2014	1 473 666	4 084 001	5 471 753	74,6	2,8
2015	1 475 335	4 084 544	5 487 308	74,4	2,8

Suomen yleisin perhetyyppi on edelleen lapseton aviopari, joita oli 36 prosenttia kaikista perheistä vuonna 2015. Vielä vuonna 2004 Suomen yleisin perhetyyppi oli aviopari, jonka luona asuu jonkin ikäisiä lapsia. Vuonna 2015 avioparin ja lasten muodostamia perheitä oli 29 prosenttia kaikista perheistä. Tämän perhetyypin määrä on pitkään ollut laskusuunnassa, kun taas lapsettomien avioparien määrä on ollut kasvussa. Lastensa kanssa asuvien avioparien määrä vähentyi 5 600 perheellä edellisestä vuodesta, kun vielä 2000-luvun alussa vähennys oli jopa yli 10 000 vuodessa.

Myös avoparien määrä ja osuus perheistä kasvaa. Avopareja, joilla ei ole lapsia, on tosin vielä vain 15 prosenttia kaikista perheistä. Avopareja, joilla on lapsia, on nykyisin kahdeksan prosenttia kaikista perheistä. Avopariperheiden määrä ja suhteellinen osuus ovat kasvaneet hitaasti viime vuosina.

Äiti ja lapsia -perheitä on kymmenen prosenttia kaikista perheistä. Isä ja lapsia -perheet ovat edelleen harvinaisia, näitä perheitä on vain kaksi perhettä sadasta. Suhteellinen osuus ei ole muuttunut juuri lainkaan viime vuosina.

Taulukko 2. Perheet tyypeittäin 1950–2015

Vuosi	Yhteensä	Aviopari, ei lapsia	Aviopari ja lapsia	Avopari ja lapsia	Avopari, ei lapsia	Äiti ja lapsia	Isä ja lapsia	Rekisteröity miespari ¹⁾	Rekisteröity naispari ¹⁾
1950	930 572	176 650	593 763	137 803	22 356
1960	1 036 270	207 897	678 822	129 706	19 845
1970 ²⁾	1 153 878	260 562	722 001	6 800	19 100	126 394	19 021
1980 ³⁾	1 278 102	302 818	711 226	36 200	65 900	140 725	21 233
1990	1 365 341	364 452	640 062	65 896	123 471	147 297	24 161
2000	1 401 963	436 019	514 868	102 581	160 132	159 432	28 931
2010	1 455 073	513 889	446 433	117 254	195 967	149 651	30 278	706	895
2011	1 460 570	518 550	442 257	118 054	200 171	149 196	30 534	773	1 035
2012	1 465 733	523 221	439 194	118 136	203 334	149 143	30 714	829	1 162
2013	1 471 085	525 933	434 571	120 040	208 264	149 110	30 955	905	1 307
2014	1 473 666	527 238	429 811	121 499	211 673	149 668	31 342	991	1 444
2015	1 475 335	528 539	424 185	121 657	215 620	150 274	31 452	1 023	1 585
%									
1950	100,0	19,0	63,8	14,8	2,4
1960	100,0	20,1	65,5	12,5	1,9
1970 ²⁾	100,0	22,6	62,6	0,6	1,7	11,0	1,6
1980 ³⁾	100,0	23,7	55,6	2,8	5,2	11,0	1,7
1990	100,0	26,7	46,9	4,8	9,0	10,8	1,8
2000	100,0	31,1	36,7	7,3	11,4	11,4	2,1
2010	100,0	35,3	30,7	8,1	13,5	10,3	2,1	0,0	0,1
2011	100,0	35,5	30,3	8,1	13,7	10,2	2,1	0,1	0,1
2012	100,0	35,7	30,0	8,1	13,9	10,2	2,1	0,1	0,1
2013	100,0	35,8	29,5	8,2	14,2	10,1	2,1	0,1	0,1
2014	100,0	35,8	29,2	8,2	14,4	10,2	2,1	0,1	0,1
2015	100,0	35,8	28,8	8,3	14,6	10,2	2,1	0,1	0,1

1) Rekisteröity pari ja lapsia -perhetyypin perheitä oli yhteensä 626 vuonna 2015.

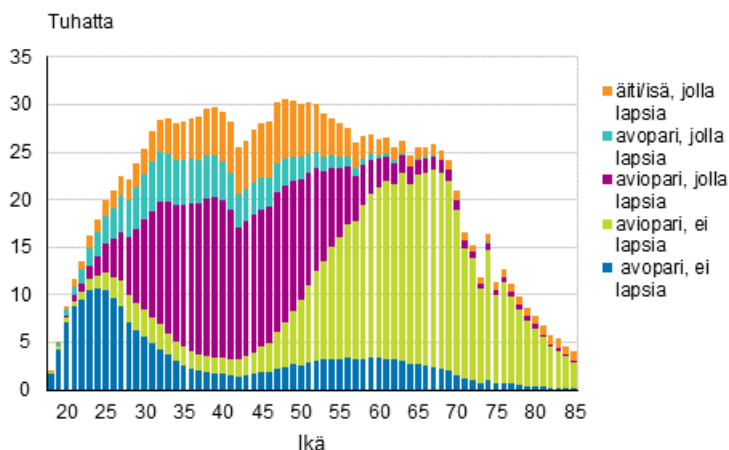
2) Väestölaskennan perhetyypijakauma korjattu haastattelututkimusten perusteella (Aromaa, Cantell & Jaakkola: Avoliitto, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 49, Helsinki 1981).

3) Väestölaskennan perhetyypijakaumaa korjattu vuoden 1981 rekisteripohjaisella perhe- ja avopariaineistolla.

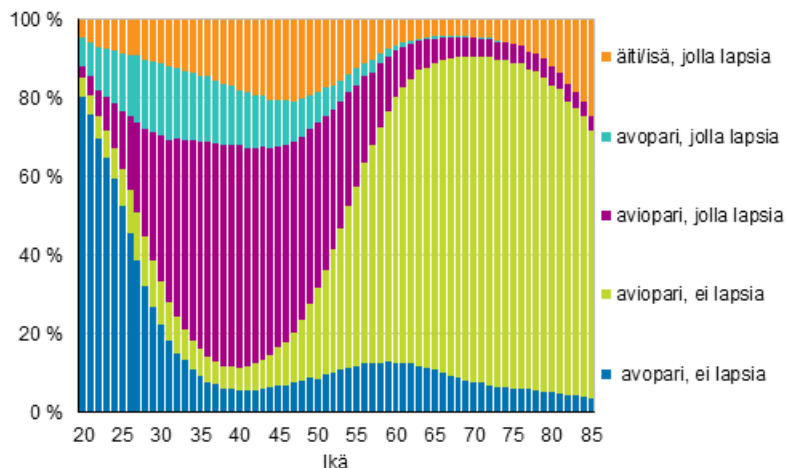
1.1 29-vuotiaiden naisten yleisin perhetyyppi on aviopari ja lapsia

Naisten perhetyypit ovat erilaiset eri ikävaiheissa. Alle 29-vuotiailla perheellisillä naisilla perhetyyppi on tyypillisimmillään lapseton avopari. Jo 29-vuotiailla naisilla yleisin perhetyyppi on aviopari ja lapsia. Tämä on luonnollista, koska nykyisin ensimmäinen lapsi synnytetään keskimäärin 28,8-vuotiaana ja ensimmäinen avioliitto solmitaan keskimäärin 31,2-vuotiaana. Vasta 53-vuotiaiden naisten kohdalla yleisimmäksi perhemuodoksi muuttuu lapseton aviopari. Kaikkein vanhimpien – vähintään 91-vuotiaiden – naisten perheeseen kuuluu useammin lapsi kuin aviomies. Perheväestöön tosin kuuluu tämän ikäisistä naisista vain yhdeksän prosenttia. Miesten vanhuus on perhetilastojen valossa erilainen kuin naisten. Vähintään 91-vuotiaista miehistä 37 prosenttia kuuluu perheisiin. Tällöin perhe on tyypillisesti aviopari, jonka luona ei asu lapsia.

Kuvio 1A. Perheet tyypeittäin vaimon/äidin iän mukaan 2015 (isä ja lapsia -perheet isän iän mukaan)



Kuvio 1B. Perheet tyypeittäin vaimon/äidin iän mukaan 2015 suhteellinen jakauma (isä ja lapsia -perheet isän iän mukaan)

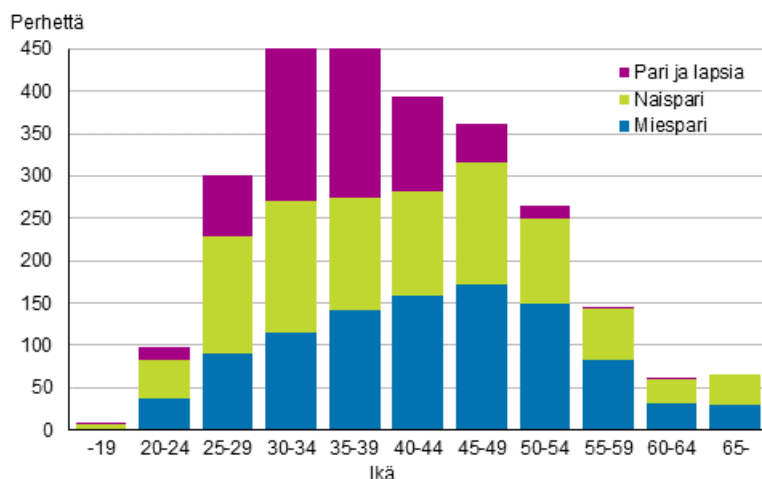


1.2 Rekisteröityjä pareja 170 enemmän kuin edellisenä vuonna

Vuoden 2015 lopussa rekisteröidyssä parisuhteessa eli 1 020 miesparia ja 1 590 naisparia, mikä on yhteensä 170 paria enemmän kuin vuonna 2014. Nämä perheet esitetään suurimmassa osassa tämän julkaisun taulukoita avioparien joukossa. Joissain koko maan taulukoissa nämä perheet esiintyvät omina ryhminään. Tämä tieto voidaan tietosuojasystistä esittää kunnittain vain, jos pareja on vähintään 10.

Kuviossa 2 on rekisteröityjen mies- ja naisparien ikäjakauma parin nuoremman puolison mukaan. Muissa kuvioissa rekisteröidyt parit ovat avioparien joukossa. Rekisteröityjä pareja on niin vähän, etteivät ne omana ryhmänään erottuisi kaikkia perheitä koskevasta kuvioista.

Kuvio 2. Rekisteröidyt parisuhteet nuoremmen puolison iän mukaan 2015



1.3 Alle 40-vuotiaat lapsettomat naiset ovat useammin avoliitossa kuin naimisissa

Aina 39-vuotiaaksi asti lapsettomien naisten parisuhde on useammin avo- kuin avioliitto. Äideistä puolestaan alle 25-vuotiaiden pienessä joukossa on enemmän avoliitossa asuvia kuin naimisissa olevia. Tätä vanhemmista puolison kanssa asuvista äideistä enemmistö on naimisissa. Mitä vanhempi nainen, sitä todennäköisemmin hänen parisuhteensa on avioliitto.

Avioparien osuus kaikista perheistä on 65 prosenttia ja parisuhdeperheistä 74 prosenttia. Avopareja on kaikista perheistä 23 prosenttia ja parisuhdeperheistä 26 prosenttia.

Kaikista aviopareista 81 prosenttia on sellaisia, joissa kumpikin puoliso on ensimmäisessä avioliitossaan. Avopareista 67 prosenttia on sellaisia, ettei kumpikaan puolisoista ole ollut aikaisemmin naimisissa. Avopareilla on siten keskimäärin selvästi useammin kuin aviopareilla jommankumman puolison edellinen avioliitto taustalla. Rekisteröidyistä miespareista 86 prosentilla ei ole kummallakaan puolisoilla avioliittoa takanaan, naispareista 76 prosentilla.

1.4 Yhden vanhemman perheiden isistä yli puolet eronneita, äideistä 43 prosenttia

Avopuolison kanssa ilman lapsia elävistä naisista 74 ja miehistä 75 prosenttia on naimattomia, joten sukupuolten välillä ei tässä ole juuri eroa. Avovaimoissa on leskiä enemmän kuin avomiehissä. Lasten ja avopuolison kanssa asuvien naisten ja miesten siviilisäädystä ei ole juurikaan eroa.

Taulukko 3. Miehen/vaimon/isän/äidin siviilisäätö avoliitossa ja yhden vanhemman perheissä 2015

Siviilisäätö	Perhetyyppi							
	Avomies ei lapsia	Avovaimo ei lapsia	Avomies ja lapsia	Avovaimo ja lapsia	Isä ja lapsia	Isä ja alle 18-v. lapsia	Äiti ja lapsia	Äiti ja alle 18-v. lapsia
Naimaton	75,0	74,0	78,6	78,9	20,5	27,9	33,2	41,5
Naimisissa	0,7	0,6	0,4	0,5	13,1	15,1	10,4	12,5
Eronnut	22,5	21,6	20,5	19,6	51,2	52,2	42,9	43,5
Leski	1,8	3,8	0,5	1,0	15,2	4,7	13,5	2,5
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	215 620	215 620	122 657	122 657	31 452	16 661	150 274	103 972

Yhden vanhemman perheiden isät ja äidit eroavat siviilisäädyltään. Isistä yli puolet on eronneita, äideistä 43 prosenttia. Äideistä naimattomia on lähes kolmannes, isistä noin viidennes. On kuitenkin huomioitava, että lapsen iällä ei ole mitään rajoitusta, eli ei puhuta vain yksinhuoltajista. Yhden vanhemman perheen lapsi voi olla minkä ikäinen tahansa, eli tässä mukana ovat myös esimerkiksi vanhojen leskiäitien ja heidän aikuisten lastensa muodostamat perheet.

Taulukkoon 3 on lisätty myös yhden vanhemman perheiden sarakkeet, eli isät ja äidit, joilla on alaikäisiä lapsia. Heidän siviilisäätyrakenteensa poikkeaa selvästi kaikkien yhden vanhemman perheiden ryhmästä: leskiä on vähemmän ja kaikkia muita siviilisäätymiä on enemmän. Huomionarvoista on, että yhden vanhemman lapsiperheiden isissä leskiä on suhteellisesti enemmän kuin äideissä, vaikka leskeksi jää vähemmän isiä kuin äitejä. Eroissa lapset yleensä jäävät äidille, kuolemantapauksissa valinnanvaraa ei ole. Yhden vanhemman lapsiperheiden äideistä 41 prosenttia on naimattomia, osa alusta asti ilman puolisoa äideiksi tulleita, mutta suuri osa avoerojen seurauksena.

2. Perheistä neljä prosenttia kokonaan vieraskielisiä

Kaikista perheistä 86 prosenttia on sellaisia, että ainoa vanhempi tai molemmat puoliset ovat suomenkielisiä. Vastaavasti kokonaan ruotsinkielisiä perheitä on neljä prosenttia. Perheitä, joissa toinen puoliso on ruotsinkielinen ja toinen suomenkielinen on kolme prosenttia kaikista perheistä. Suomen- ja ruotsinkielisten yhdistelmiä muihin kieliin on noin neljässä prosentissa perheitä. Perheitä, joissa molemmat puoliset tai ainoa vanhempi ovat vieraskielisiä, on kaikkiaan 59 200 eli neljä prosenttia kaikista perheistä.

Ruotsinkielisillä miehillä on selvästi enemmän suomenkielisiä vaimoja kuin ruotsinkielisillä naisilla suomenkielisiä miehiä. Kahden ruotsinkielisen pariskuntia on vain 3 800 enemmän kuin suomenkielisen ja ruotsinkielisen pariskuntia.

Suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvista miehistä 29 700 on avio- tai avoliitossa vieraskielisen kanssa, naisista 23 400. Liitot vieraskielisten kanssa lisääntyivät 2 100:lla vuonna 2015.

Taulukko 4. Suomen-, ruotsin- tai muunkieliset perheet 1990–2015

Mies/vaimo suomen tai muunkielinen	Vuosi					
	1990	1995	2000	2005	2010	2015
Suomenkielinen mies ja suomenkielinen vaimo	1 088 742	1 081 473	1 089 232	1 105 316	1 114 828	1 106 115
Suomenkielinen mies ja ruotsinkielinen vaimo	16 544	16 876	17 394	17 904	18 337	18 527
Suomenkielinen vaimo ja ruotsinkielinen mies	22 734	22 822	23 445	24 218	24 552	24 693
Suomenkielinen mies ja muunkielinen vaimo	4 020	7 636	11 094	16 062	21 772	28 101
Suomenkielinen vaimo ja muunkielinen mies	5 951	8 679	10 236	13 181	17 441	22 211
Suomenkielinen äiti/isä	162 209	174 554	174 861	166 741	161 302	158 233
Ruotsinkielinen mies ja ruotsinkielinen vaimo	53 348	50 845	49 198	48 190	47 881	46 982
Ruotsinkielinen mies ja muunkielinen vaimo	300	483	655	982	1 434	1 882
Ruotsinkielinen vaimo ja muunkielinen mies	410	597	678	943	1 261	1 595
Ruotsinkielinen äiti/isä	8 489	8 871	8 609	8 147	7 953	7 856
Muunkielinen mies ja muunkielinen vaimo	1 832	7 425	11 668	16 944	27 638	43 527
Muunkielinen äiti/isä	762	2 709	4 893	7 374	10 674	15 638

2.1 Vieraskielisistä perheistä suurin osa venäjänkielisiä

Suurin vieraskielisten ryhmä Suomessa ovat venäjänkieliset. Vuoden 2015 lopussa Suomessa oli yhteensä 14 800 sellaista venäjänkielistä perhettä, joissa perheen ainoa vanhempi tai molemmat vanhemmat olivat venäjänkielisiä. Hieman vähemmän (13 000) on perheitä, joissa jompikumpi puolisoista on venäjänkielinen. Venäjänkielisten perheiden määrä on 900 perhettä suurempi kuin vuosi sitten.

Venäjänkielisiä yhden vanhemman perheitä on 4 100, mikä on 15 prosenttia kaikista venäjänkielisistä perheistä. Venäjänkielisillä yhden vanhemman perheet ovat selvästi yleisempiä kuin yhden vanhemman perheet kaikista perheistä (12 %). Venäjänkielisistä yhden vanhemman perheistä 95 prosenttia on äidin ja lasten muodostamia perheitä, kun kaikista yhden vanhemman perheistä näitä on 83 prosenttia.

Venäjänkielisten perheistä yleisin kieliyhdistelmä on venäjänkielinen mies ja venäjänkielinen vaimo. Vuoden 2015 aikana tällaisten pariin määrä on kasvanut 400:lla. Vuonna 1990 venäjänkielisiä pariskuntia oli vain 300, nyt jo 10 600.

Toiseksi yleisin venäjänkielisten perheiden kieliyhdistelmä on suomenkielinen mies ja venäjänkielinen vaimo, 8 500. On edelleen melko harvinaista, että suomenkielisellä naisella on venäjänkielinen puoliso. Näiden määrä oli 1 600 vuoden 2015 lopussa.

2.2 Viron ja Venäjän kansalaisten perheet yleisimpiä ulkomaan kansalaisten perheitä

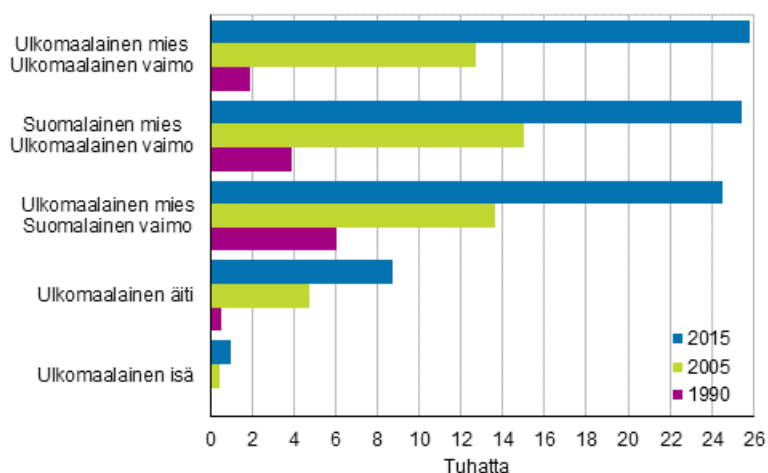
Vain kuusi prosenttia, 94 800 perhettä, Suomen perheistä on sellaisia, joissa vähintään toinen puolisoista tai perheen ainoa vanhempi on ulkomaan kansalainen. Vuonna 1990 Suomessa oli vain 12 500 tällaista perhettä, vuonna 2000 jo 36 000. Viimeisen vuoden aikana näiden perheiden määrä on kasvanut 1 300 perheellä. Määrällisesti eniten kasvoi niiden perheiden määrä, jossa sekä mies että vaimo ovat ulkomaan kansalaisia.

Yleisin yhdistelmä ulkomaalaisten perheissä oli 1990-luvun alkupuolella Suomen kansalainen vaimona ja ulkomaan kansalainen miehenä. 2000-luvun alussa oli eniten sellaisia ulkomaalaisten perheitä, joissa vaimo oli ulkomaan kansalainen ja mies Suomen kansalainen. Vielä vuonna 2013 yleisin yhdistelmä ulkomaalaisten perheissä oli edelleen suomalainen mies ja ulkomaalainen vaimo. Vuonna 2014 kahden ulkomaalaisen puolison perheet nousivat yleisimmäksi ulkomaalaisten perhetyyppiä, mutta ero on kuitenkin hyvin pieni. Nyt kahden ulkomaalaisen puolison muodostamia perheitä on 25 900 (kuvio 3). Tässä ei tehdä eroa avio- ja avoliittojen välille.

Perheistä, joissa vähintään toinen puolisoista tai ainoa vanhempi on ulkomaan kansalainen, suurin ulkomaalaisten ryhmä on Viron kansalaisten perheet, joita on 14 700. Venäjän kansalaisten perheitä on puolestaan 12 100.

Sellaisia perheitä, joissa ainoa vanhempi tai molemmat puoliset ovat ulkomaiden kansalaisia, on 35 600. Perheitä, joissa molemmat puoliset tai ainoa vanhempi on Venäjän kansalainen, oli vuoden 2015 lopussa 5 400. Kokonaan virolaisia perheitä oli 9 100, joista 30 prosenttia on äitien ja lasten perheitä. Virolaisperheiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta 300 perheellä. Kahden Kiinan kansalaisen tai yhden vanhemman kiinalaisia perheitä oli 1 300. Näiden perheiden määrä on kasvanut edellisestä vuodesta 70 perheellä. Kiinan kansalaisten perheistä 11 prosenttia on äidin ja lasten perheitä.

Kuvio 3. Ulkomaisten kansalaisten perheet 1990, 2005 ja 2015



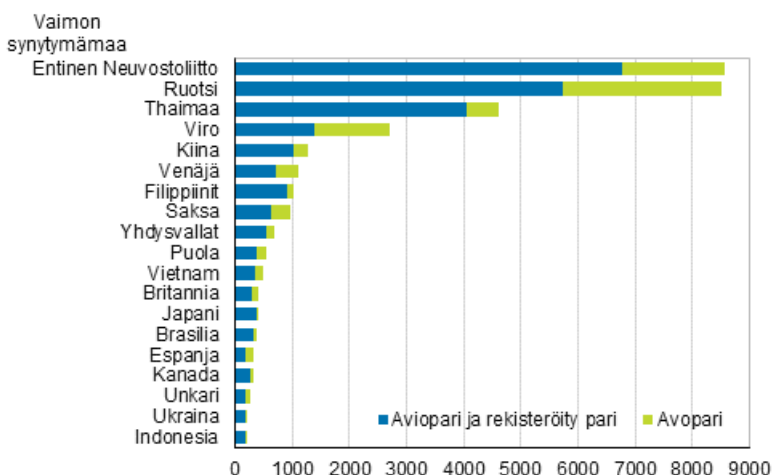
2.3 Naisten ja miesten ulkomailla syntyneet puoliset eri maista

Parhaan käsityksen suomalaisten ulkomaalaisista puolisoista saa tarkastelemalla puolisoitten syntymämaita. On tosin muistettava, että kahden Suomen kansalaisen lapsiakin on syntynyt jonkin verran ulkomailla. Suomessa syntyneillä miehillä on 39 600 ulkomailla syntynyttä puolisoa. Määrä on kasvanut edellisestä vuodesta 800 hengellä. Suomessa syntyneillä naisilla on 33 800 ulkomailla syntynyttä puolisoa, määrä on kasvanut 900 hengellä. Nykyään miehillä on useammin ulkomaalaistaustainen puoliso kuin naisilla.

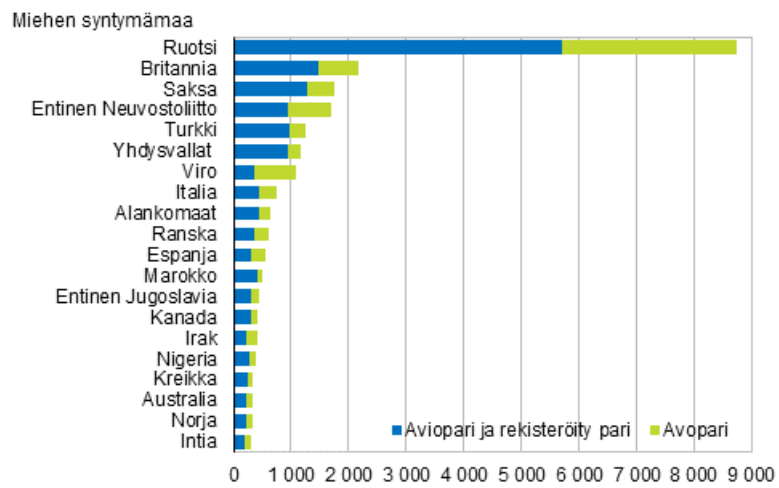
Suomalaisten miesten ja naisten ulkomailla syntyneet puoliset ovat lähtöisin eri maista. Miesten puoliset ovat lähinnä naapurimaissa ja Itä-Aasiassa syntyneitä. Entisen Neuvostoliiton alueella syntyneitä ei voida erotella virolaisiksi tai venäläisiksi (tai muissa entisissä neuvostotasavalloissa syntyneiksi), koska virolaisillakin on syntymämaana usein Neuvostoliitto ja suuri osa sieltä tulleista puolisoista on muuttanut Suomeen jo ennen Neuvostoliiton hajoamista. Suomalaismiehillä on entisessä Neuvostoliitossa, Venäjällä tai Virossa syntyneitä puolisoja 12 400, Ruotsissa syntyneitä puolisoja on 8 500. Thaimaassa syntyneitä puolisoita on 4 600. Seuraavaksi yleisimmät puolisoitten syntymämaat ovat Kiina, Filippiinit, Saksa, Yhdysvallat ja Puola.

Naisten ulkomailla syntyneet puoliset ovat useammista eri maista kuin miesten puoliset. Ruotsissa syntyneitä puolisoita on 8 700. Entisessä Neuvostoliitossa, Venäjällä ja Virossa syntyneitä miehiä on 3 000 eli noin sata enemmän kuin edellisenä vuonna. Seuraavaksi useimmin suomalaisnaisten ulkomailla syntyneet puoliset ovat Britannia, Saksasta, Turkista ja Yhdysvalloista.

Kuvio 4A. Suomessa syntyneiden miesten ulkomailla syntyneet puoliset syntymämaan mukaan 2015



Kuvio 4B. Suomessa syntyneiden naisten ulkomailla syntyneet puoliset syntymämaan mukaan 2015



3. Lapsiperheiden määrä vähenee yhä

Suomessa oli vuoden 2015 lopussa 571 000 lapsiperhettä. Lapsiperheessä asuu kotona vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi. Lapsiperheitä on 39 prosenttia kaikista perheistä. Lapsiperheiden osuus on viime vuodet olleet tasaisessa laskussa. Lapsiperheissä asuu vanhemmatkin sisarukset mukaan lukien 40 prosenttia väestöstä.

Lapsiperheiden määrä on vähentynyt edellisestä vuodesta 2 100 perheellä. Vähennyksen määrä on noin 600 pienempi kuin edellisenä vuonna. Sellaisten lapsiperheiden määrä, joissa on alle 7-vuotiaita lapsia, pieneni edellisestä vuodesta 300 perheellä.

Taulukko 5. Lapsiperheet tyypeittäin 1950–2015

Vuosi	Yhteensä	Aviopari ja lapsia	Avopari ja lapsia	Äiti ja lapsia	Isä ja lapsia	Rekisteröity pari ja lapsia	Henkilöitä lapsiperheissä	Alle 18-v. lapsia	Lapsiperheitä kaikista, %	Lapsiperheväestö, %
1950	599 329	515 115	..	74 319	9 895	1 341 330	64,4	..
1960	678 046	601 542	..	67 381	9 123	1 536 464	65,4	..
1970 ¹⁾	677 035	602 076	5 800	61 173	7 986	1 345 089	58,7	..
1980 ²⁾	688 732	572 142	32 100	74 839	9 651	1 163 926	53,9	..
1990	640 637	490 999	59 900	78 948	10 790	..	2 437 592	1 135 686	46,9	48,8
2000	612 627	398 892	95 120	103 984	14 631	..	2 317 291	1 116 687	43,7	44,7
2010	582 360	356 943	107 368	101 946	15 836	267	2 200 603	1 068 554	40,0	40,8
2011	580 547	354 567	107 738	101 963	15 940	339	2 185 130	1 061 710	39,7	40,5
2012	578 409	352 159	107 751	102 013	16 081	405	2 176 199	1 058 664	39,5	40,1
2013	575 683	347 817	109 104	102 152	16 163	447	2 166 385	1 056 606	39,1	39,7
2014	573 566	343 428	110 069	103 115	16 430	524	2 158 867	1 055 763	38,9	39,5
2015	571 470	339 342	110 891	103 972	16 661	604	2 149 905	1 053 444	38,7	39,2
%										
1950	100,0	85,9	..	12,4	1,7
1960	100,0	88,7	..	9,9	1,3
1970	100,0	88,9	0,9	9,0	1,2
1980	100,0	83,1	4,7	10,9	1,4
1990	100,0	76,6	9,4	12,3	1,7
2000	100,0	65,1	15,5	17,0	2,4
2010	100,0	61,3	18,4	17,5	2,7	0,0
2011	100,0	61,1	18,6	17,6	2,7	0,1
2012	100,0	60,9	18,6	17,6	2,8	0,1
2013	100,0	60,4	19,0	17,7	2,8	0,1
2014	100,0	59,9	19,2	18,0	2,9	0,1
2015	100,0	59,4	19,4	18,2	2,9	0,1

1) Väestölaskennan perhetyypijakauma korjattu haastattelututkimusten perusteella (Aromaa, Cantell & Jaakkola: Avoliitto, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 49, Helsinki 1981).

2) Väestölaskennan perhetyypijakaumaa korjattu vuosien 1981 rekisteripohjaisella perhe- ja avopariaineistolla.

3.1 Lapsiperheistä 59 prosenttia avioparien perheitä

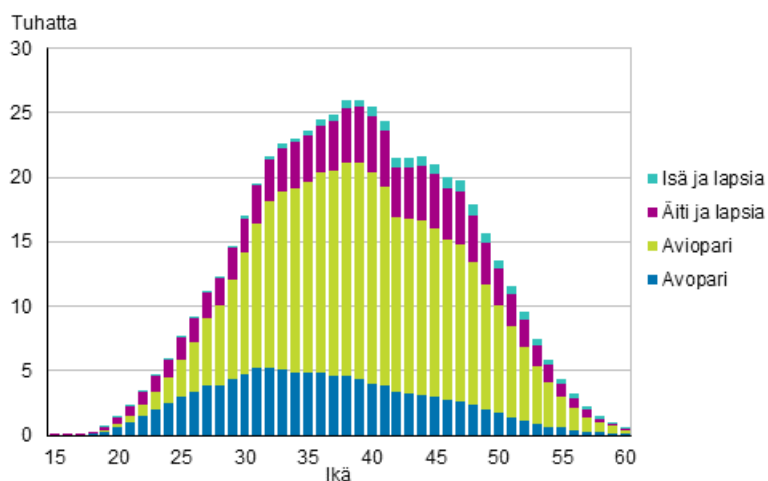
Yleisin lapsiperhe on edelleenkin avioparin ja lasten muodostama perhe. Avioparin perheitä on 59 prosentissa lapsiperheistä. Tämä on lapsiperhemuoto, jonka määrä ja suhteellinen osuus ovat jatkuvasti pienentyneet, mutta silti muut lapsiperhemuodot ovat vielä kaukana sen lukumäärästä. Kaikkien muiden lapsiperhetyyppien määrät kasvoivat vuoden aikana. Vuoden 2015 lopussa Suomessa oli 110 900 avoparien

lapsiperhettä, mikä on 19 prosenttia lapsiperheistä. Vuoteen 2014 verrattuna avoparin perheiden määrä kasvoi 800 perheellä.

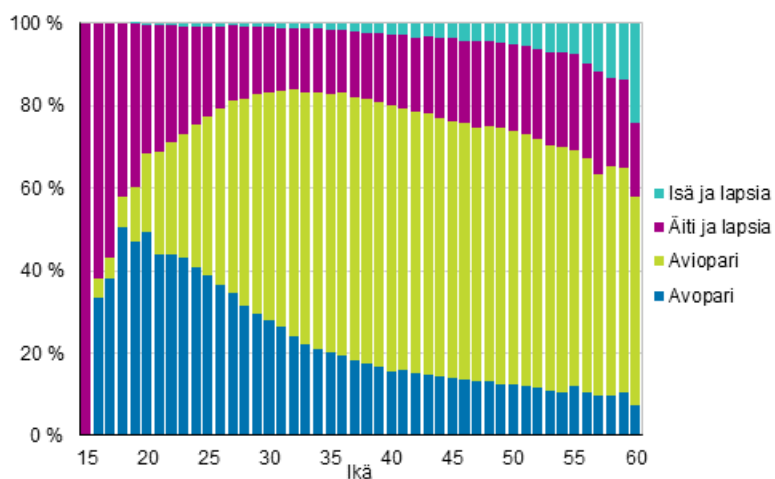
Nykyään 57 prosenttia esikoisista syntyy avioliiton ulkopuolella. Osuus on suurentunut hitaasti, seitsemän prosenttiyksikköä vuoden 1997 jälkeen, jolloin puolet esikoisista syntyi avioliiton ulkopuolella. Kaikista vuonna 2015 syntyneistä lapsista avioliiton ulkopuolella syntyneiden osuus on 44 prosenttia.

Äidin ja lasten muodostamien perheiden määrä on kasvanut lähes tuhannella vuoteen 2014 verrattuna. Vuoden 2015 lopussa äidin ja lasten muodostamia perheitä oli noin 104 000. Yhden vanhemman perheitä (äiti ja lapsia tai isä ja lapsia) on yli viidennes lapsiperheistä. Sellaiset lapsiperheet, joissa asuu vakituisesti isä ja lapsia, ovat edelleen melko harvinaisia. Niitä on vain 16 700. Vielä harvinaisempia ovat rekisteröidyn parin ja alle 18-vuotiaiden lasten muodostamat perheet, joita on noin 600. Vaikka tällaisten perheiden määrällinen kasvu on pientä, niin suhteellinen kasvu on melko suurta, viime vuonna peräti 15 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Kuvio 5A. Lapsiperheet tyypeittäin äidin/yksinhuoltajaisän iän mukaan 2015



Kuvio 5B. Lapsiperheet tyypeittäin äidin/yksinhuoltajaisän iän mukaan 2015, suhteellinen jakauma



3.2 Uusperheiden osuus edelleen 9 prosenttia

Uusperheellä tarkoitetaan perhettä, jossa on alle 18-vuotias vain toisen puolison lapsi, eli lapsi on tavallaan saanut uuden sosiaalisen vanhemman. Arkikielessä kuulee käsitettä käytettävän väljemmin: erilaisista erojen seurauksena syntyneistä viikonloppuperheistä puhutaan uusperheinä. Perhetilastot joudutaan

kuitenkin tekemään lapsen vakinaisen asuinpaikan mukaan. Samaa lasta ei voida tilastoida kahteen perheeseen. Eronneet isät ja äidit, joiden luona on lapsia vain viikonloppuisin ja lomalla, jäävät perhetilaston ulkopuolelle, elleivät ole perustaneet uutta perhettä.

Uusperheitä on 52 300 eli yhdeksän prosenttia kaikista lapsiperheistä. Uusperheiden määrä on kasvanut hitaasti siitä lähtien kun niistä vuonna 1990 tehtiin ensimmäiset tilastot, mutta viimeisten kymmenen vuoden aikana uusperheiden määrä on pysynyt jokseenkin samalla tasolla, joinain vuosina jopa hieman vähentynyt. Vuodesta 2014 uusperheiden määrä kasvoi muutamalla kymmenellä perheellä.

Yleensä uusperheen lapsi on äidin lapsi, joka on saanut uuden sosiaalisen isän. Uusperheiden vanhemmista 48 prosenttia on naimisissa keskenään ja 52 prosenttia on avoliitossa. Jos perheeseen on syntynyt yhteinenkin lapsi, ovat vanhemmat tavallisimmin menneet naimisiin, mutta muuten uudet puoliset asuvat enimmäkseen avoliitossa. Perheitä, joissa asuu vakituisesti "sinun, minun ja meidän lapsia" on edelleen melko vähän, tällaisia perheitä on 900.

Taulukko 6. Uusperheet 1990–2015

Vuosi	Yhteensä	Aviopari	Avopari	Uusperheiden osuus lapsiperheistä, %	Äidin lapset	Isän lapset	Yhteiset lapset	Alle 18-v. lapsia uusperheissä	Ei yhteisten lasten osuus kaikista lapsista, %	Uusperheiden alle 18-v. lasten osuus kaikista lapsista, %
1990	44 426	21 808	22 618	6,9	50 713	7 443	30 089	88 245	5,1	7,8
1995	42 460	19 197	23 263	6,6	50 322	7 637	29 242	87 201	5,0	7,6
2000	47 288	21 315	25 973	7,7	58 550	8 541	30 931	98 022	6,0	8,8
2005	52 204	24 722	27 482	8,8	66 228	9 746	32 465	108 439	7,0	10,0
2010	53 265	26 612	26 653	9,1	66 508	10 417	33 057	109 982	7,2	10,3
2011	53 361	26 698	26 663	9,2	66 423	10 473	33 169	110 065	7,2	10,4
2012	53 018	26 838	26 180	9,2	65 873	10 519	33 263	109 655	7,2	10,4
2013	52 709	26 316	26 393	9,2	65 196	10 761	33 611	109 568	7,2	10,4
2014	52 207	25 673	26 534	9,1	64 859	10 720	33 588	109 167	7,2	10,3
2015	52 251	25 266	26 985	9,0	64 810	10 901	33 513	109 224	7,2	10,4

3.3 Lapsiperheessä on keskimäärin 1,8 lasta

Perheiden lapsimääriä tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon perheen elinvaihe. Tilastoissa ovat esimerkiksi yksilapsisina perheet, joilla vasta esikoinen on syntynyt. Samoin yksilapsisina ovat perheet, joilla enää nuorin lapsi asuu kotona. Perhetilastossa on kuvattu tietyn hetken poikkileikkaustilanne, eli minkä kokoisia perheitä maassa tietyllä hetkellä on, ei sitä, mikä on perheen lopullinen lapsiluku. Näin ollen eri ajankohtia on vaikea vertailla väestön ikärakenteen epätasaisuuden vuoksi.

Selvin muutos perheiden lapsimäärissä pitkällä aikavälillä on vähintään nelilapsisten perheiden määrän ja suhteellisen osuuden putoaminen 1960-luvulta lähtien (taulukko 7). 1980-luvun puolenvälin jälkeen vähintään nelilapsisten perheiden määrä alkoi kasvaa, joskin 2000-luvulla kasvu on ollut hidasta. Kun samaan aikaan yksi- ja kaksilapsisten lapsiperheiden määrät ovat vähentyneet, nelilapsisten ja sitä suurempien lapsiperheiden suhteellinen osuus on kasvanut viiteen prosenttiin. Vuonna 2015 vähintään nelilapsisten perheiden määrä pysyi samalla tasolla verrattuna edellisvuoteen. Perheitä, joissa on vähintään 10 alaikäistä lasta, oli vuoden 2015 lopussa 450.

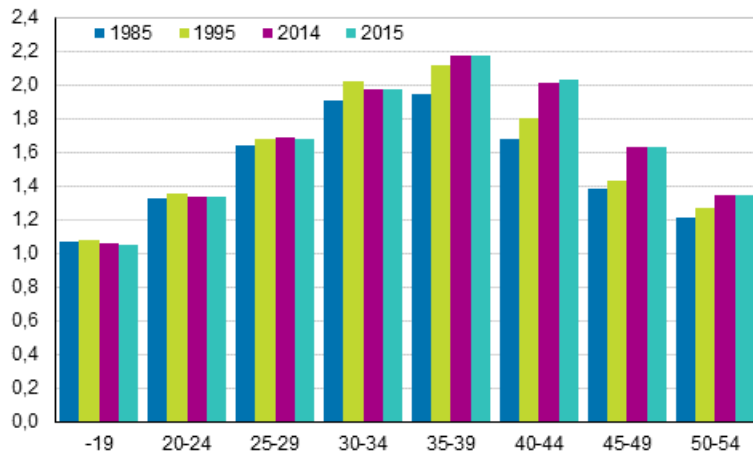
Taulukko 7. Lapsiperheiden lapsiluku 1950–2015

Vuosi	Perheitä yhteensä	Perheiden lapsiluku				Alle 18-v. lapsia keskimäärin
		1	2	3	4 -	
1950	599 329	234 682	173 092	95 100	96 455	2,24
1960	678 046	253 285	202 408	112 446	109 907	2,27
1970	677 035	287 649	222 276	100 358	66 752	1,99
1980	688 732	333 812	264 944	70 100	19 876	1,69
1990	640 637	286 549	250 317	81 163	22 608	1,77
2000	612 627	268 369	230 758	85 025	28 475	1,82
2005	591 528	255 549	225 879	81 775	28 325	1,83
2010	582 360	254 551	222 596	76 860	28 353	1,83
2011	580 547	253 995	221 643	76 367	28 542	1,83
2012	578 409	252 986	220 806	75 969	28 648	1,83
2013	575 683	250 318	220 656	75 725	28 984	1,84
2014	573 566	247 882	220 487	76 033	29 164	1,84
2015	571 470	245 871	220 610	75 844	29 145	1,84
%						
1950	100,0	39,2	28,9	15,9	16,1	..
1960	100,0	37,4	29,9	16,6	16,2	..
1970	100,0	42,5	32,8	14,8	9,9	..
1980	100,0	48,5	38,5	10,2	2,9	..
1990	100,0	44,7	39,1	12,7	3,5	..
2000	100,0	43,8	37,7	13,9	4,6	..
2005	100,0	43,2	38,2	13,8	4,8	..
2010	100,0	43,7	38,2	13,2	4,9	..
2011	100,0	43,8	38,2	13,2	4,9	..
2012	100,0	43,7	38,2	13,1	5,0	..
2013	100,0	43,5	38,3	13,2	5,0	..
2014	100,0	43,2	38,4	13,3	5,1	..
2015	100,0	43,0	38,6	13,3	5,1	..

Lapsiperheen keskimääräistä lapsilukua ei voi suoraan vertailla eri ajankohtina, koska eri perhevaiheessa olevien ikäluokkien suuruudet vaihtelevat. Sekään ei anna suoraan aivan yksiselitteistä tietoa, sillä synnytysikä on kohonnut jatkuvasti. 2000-luvulla lapsiperheiden keskimääräinen lapsiluku on pysynyt lähes ennallaan.

Viime aikojen kehitys tulee esiin kuviossa 6, jossa on äidin iän mukaan laskettu keskimääräinen alaikäisten kotona asuvien lasten määrä. Synnyttäjien vanheneminen näkyy siten, että yli 40-vuotiailla äideillä on saman verran lapsia kussakin ikäryhmässä kuin edellisenä vuonna ja selkeästi enemmän kuin vuonna 1995. Alle 35-vuotiailla äideillä on puolestaan saman verran tai hieman vähemmän lapsia kuin 1990-luvun puolivälissä.

Kuvio 6. Lapsiperheiden keskimääräinen lapsiluku äidin iän mukaan 1985, 1995, 2014 ja 2015

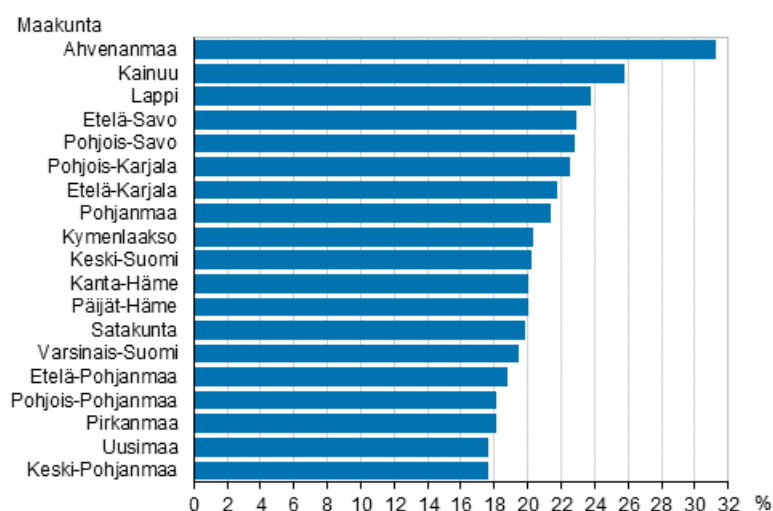


4. Maakuntien välillä eroja perhetyypeissä – aviopariperhe silti yleisin

4.1 Avopariperheitä vähiten Keski-Pohjanmaalla

Aviopariperhe on tavallisin lapsiperhetyyppi kaikissa maakunnissa, vaikka selviä erojakin on havaittavissa. Eroihin vaikuttavat avopari- ja yhden vanhemman perheiden yleisyys maakunnissa. Suhteellisesti eniten avopareja on Ahvenanmaalla, Kainuussa ja Lapissa. Ahvenanmaalla 31 prosenttia lapsiperheistä on avoparien perheitä, Kainuussa 26 ja Lapissa 24 prosenttia. Maan pienin avopariperheiden osuus on Keski-Pohjanmaalla, missä se on 18 prosenttia.

Kuvio 7. Avopariperheiden osuus lapsiperheistä maakunnittain 2015

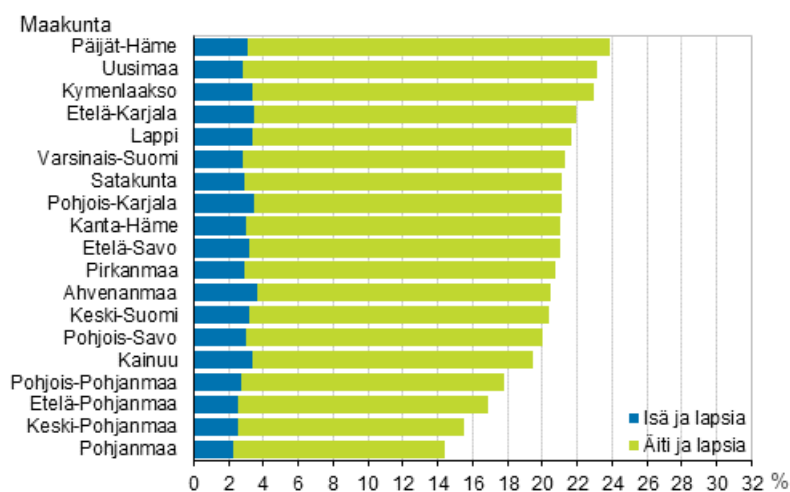


Kuntatasolla tarkastellen Ahvenanmaan kunnat sijoittuvat avoparien yleisyydessä kärkipäähän. Manner-Suomen kärjessä taas on Pelkosenniemi, jonka lapsiperheistä 40 prosenttia on avoparien perheitä. Pelkosenniemen jälkeen suhteellisesti eniten avoparien perheitä on Savukoskella (35 %) ja Närpiössä (34 %). Manner-Suomessa suhteellisesti vähiten avoparien lapsiperheitä on Luodon kunnassa, kuusi prosenttia.

4.2 Yhden vanhemman perheet yleisimpiä Päijät-Hämeessä

Yhden vanhemman lapsiperheiden yleisyydessä on myös selvää alueittaista vaihtelua. Pohjanmaan maakunnassa yhden vanhemman perheitä on suhteellisesti vähiten, 14 prosenttia lapsiperheistä (kuvio 8). Eniten yhden vanhemman lapsiperheitä on Päijät-Hämeessä (24 %) ja Uudellamaalla (23 %).

Kuvio 8. Yhden vanhemman perheiden osuus lapsiperheistä maakunnittain 2015



Maakuntien välinen vaihtelu yhden vanhemman lapsiperheiden osuudessa johtuu enimmäkseen äiti ja lapsia -perheiden erilaisista osuuksista. Isä ja lapsia -perheiden osuus lapsiperheistä on kaikissa maakunnissa 2-4 prosenttia. Suurimmat osuudet ovat Ahvenanmaalla (3,7 %), Etelä-Karjalassa (3,5 %) ja Kainuussa (3,5 %).

Kuntatasolla yhden vanhemman lapsiperheitä on suhteellisesti eniten Manner-Suomen kunnista Helsingissä, Hirvensalmella ja Hartolassa (28 %). Monissa Ahvenanmaan kunnissa prosentiosuudet ovat myös korkeita, mutta suuri osa kunnista on niin pieniä että jo muutaman perheen tyyppin muutos saattaa muuttaa prosentiosuuksia paljon. Maarianhaminassa yhden vanhemman perheiden osuus on 27 prosenttia.

Suhteellisesti vähiten yhden vanhemman lapsiperheitä on Manner-Suomessa Luodossa (5 %) ja Pedersöressä (6 %).

Luotoa voitaneen pitää Suomen perherakenteeltaan perinteisimpänä kuntana, koska siellä yhden vanhemman lapsiperheiden osuus (5 %) on maan pienin ja vastaavasti avioparien suurin (89 %). Lisäksi lapsiperheen keskimääräinen kotona asuvien alaikäisten määrä on Luodossa maan kuudenneksi korkein, 2,7. Eniten perheissä asuu alaikäisiä lapsia Perhossa, Lumijoella ja Sievissä, keskimäärin 3,0. Koko maan keskiarvo on 1,8.

5. Lapsista 82 prosenttia elää kahden vanhemman perheessä

Lapsiperheitä voidaan tarkastella myös pitämällä yksikkönä perheen sijasta lasta. Tulokset ovat tällöin hieman erilaisia. Esimerkiksi 59 prosenttia lapsiperheistä oli avioparien perheitä, mutta 64 prosenttia lapsista asuu avioparien perheissä, koska niissä on keskimäärin enemmän lapsia kuin avoparien ja yhden vanhemman perheissä. Kahden vanhemman perheessä (eli kun lukuun lisätään avoparien ja rekisteröityjen parien lapset) asuu 82 prosenttia alaikäisistä lapsista.

Taulukko 8. Alle 18-vuotiaat lapset perhetyypeittäin 1985–2015

Vuosi	Yhteensä	Aviopari	Rekisteröity parisuhde	Avopari	Äiti	Isä
1985	1 136 027	959 580	..	61 386	102 413	12 648
1990	1 135 686	916 855	..	91 164	113 184	14 483
1995	1 150 562	858 255	..	125 222	148 706	18 379
2000	1 116 687	777 447	..	156 411	162 544	20 285
2005	1 084 865	727 638	131	172 898	162 875	21 323
2010	1 064 470	704 953	397	175 563	161 427	22 130
2011	1 061 710	701 396	500	175 981	161 575	22 258
2012	1 058 664	697 517	597	176 104	162 035	22 411
2013	1 056 606	691 581	672	178 899	162 836	22 618
2014	1 055 763	685 150	797	181 515	165 203	23 098
2015	1 053 444	677 854	938	183 463	167 618	23 571
<i>Prosenttia</i>						
1985	100,0	84,5	..	5,4	9,0	1,1
1990	100,0	80,7	..	8,0	10,0	1,3
1995	100,0	74,6	..	10,9	12,9	1,6
2000	100,0	69,6	..	14,0	14,6	1,8
2005	100,0	67,1	0,0	15,9	15,0	2,0
2010	100,0	66,2	0,0	16,5	15,2	2,1
2011	100,0	66,1	0,1	16,6	15,2	2,1
2012	100,0	65,9	0,1	16,6	15,3	2,1
2013	100,0	65,5	0,1	16,9	15,4	2,1
2014	100,0	64,9	0,1	17,2	15,6	2,2
2015	100,0	64,3	0,1	17,4	15,9	2,2

5.1 Alle neljäsosa lapsista elää yhden lapsen perheessä

Vaikka 43 prosenttia lapsiperheistä oli vuoden 2015 lopussa yksilapsisia, perheiden lapsista oli samanaikaisesti ainoita lapsia vain 23 prosenttia. Näistä lapsista useilla ainoana lapsena olo on vain tilapäistä, sillä osa tulee saamaan sisaruksen myöhemmin. Osalla lapsista vanhempi sisarus on jo täyttänyt 18 vuotta tai muuttanut pois kotoa.

Vuoden 2015 lopussa 42 prosenttia lapsista eli yhden sisaruksen kanssa ja 35 prosentilla lapsista oli ainakin kaksi sisarusta kotonaan. Vuonna 1985 vain 27 prosentilla lapsista oli vähintään kaksi sisarusta kotona.

Taulukko 9. Lapset perheen alaikäisten lasten määrän mukaan 1985–2015

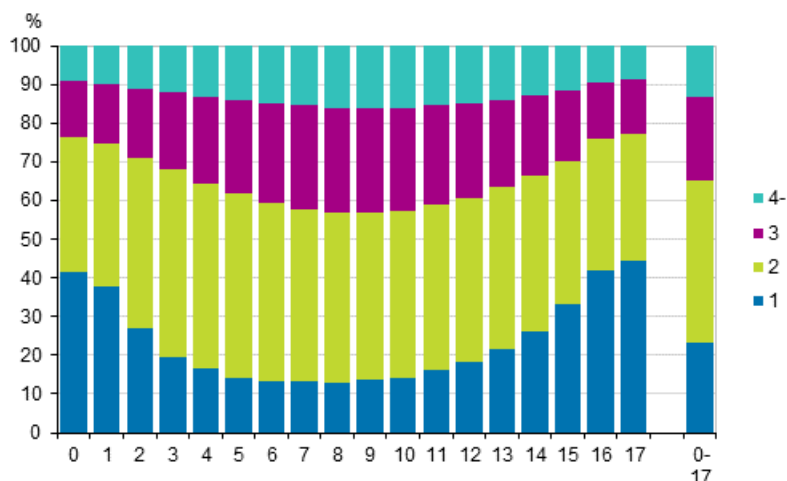
Vuosi	Yhteensä	Perheen alaikäisten lasten määrä			
		1	2	3	4 -
1985	1 136 027	306 784	518 206	221 211	89 826
1990	1 135 751	286 529	500 680	243 504	105 038
1995	1 150 562	284 915	484 092	257 283	124 272
2000	1 116 687	268 369	461 516	255 075	131 727
2005	1 084 865	255 549	451 758	245 325	132 233
2010	1 064 470	254 551	445 192	230 580	134 147
2011	1 061 710	253 995	443 286	229 101	135 328
2012	1 058 664	252 986	441 612	227 907	136 159
2013	1 056 606	250 318	441 312	227 175	137 801
2014	1 055 763	247 882	440 974	228 099	138 808
2015	1 053 444	245 871	441 220	227 532	138 821
<i>Prosenttia</i>					
1985	100,0	27,0	45,6	19,5	7,9
1990	100,0	25,2	44,1	21,4	9,2
1995	100,0	24,8	42,1	22,4	10,8
2000	100,0	24,0	41,3	22,8	11,8
2005	100,0	23,6	41,6	22,6	12,2
2010	100,0	23,9	41,8	21,7	12,6
2011	100,0	23,9	41,8	21,6	12,7
2012	100,0	23,9	41,7	21,5	12,9
2013	100,0	23,7	41,8	21,5	13,0
2014	100,0	23,5	41,8	21,6	13,1
2015	100,0	23,3	41,9	21,6	13,1

Perhetilastojen poikkileikkauksellisuus havainnollistuu kuviossa 9, jossa on kuvattu perheiden lapset iän ja perheen lapsiluvun mukaan. Tässä ainoita lapsia määriteltäessä on otettu huomioon perheen kotona asuvat alle 18-vuotiaat lapset. Alle vuoden ikäisistä ainoita lapsia on 41 prosenttia, eli he ovat perheidensä esikoisia. Alimmillaan ainoiden lasten osuus ikäluokasta on 8-vuotiailla: heistä 13 prosenttia on ainoita lapsia.

Esikoisen ollessa noin 8-vuotias perheeseen on todennäköisesti jo syntynyt toinenkin lapsi. Toisaalta vanhempi sisarus on harvemmin täyttänyt 18 vuotta. Kun voidaan olettaa, että osalle 7-vuotiaista syntyy vielä sisarus ja osalla on jo kotoa lähtenyt sisarus, voidaan päätellä, että noin 10 prosenttia lapsista jää lopullisesti ainokaiseksi. Samaa tulokseen päädytään tarkastelemalla koko maan naisten lapsimääriä synnytettyjen lasten määrän mukaan.

Kuviosta 9 näkyy, että 8–10-vuotiailla perhe on suurimmillaan. Tämän ikäisistä noin 43 prosenttia asuu perheissä, joissa on vähintään kolme alaikäistä lasta.

Kuvio 9. Lapset iän ja perheen alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärän mukaan 2015

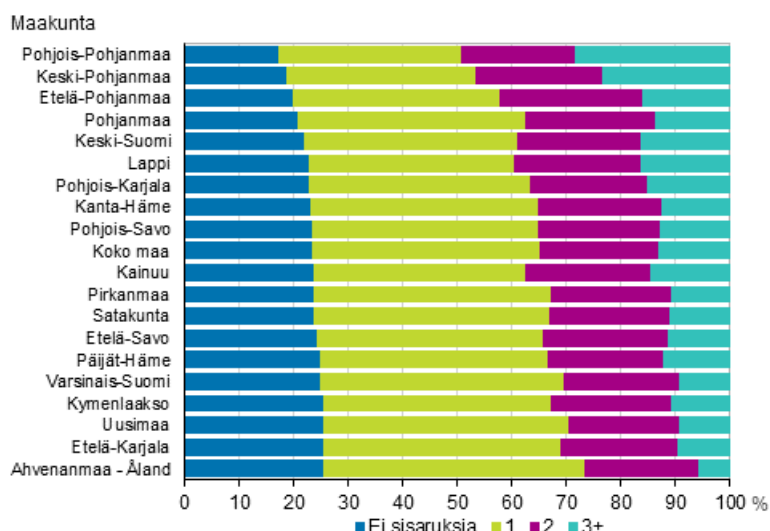


5.2 Sisarusten määrät vaihtelevat maakuntien välillä

Sisarusten määrissä on eroja myös alueittain. Alueilla joissa perheet ovat suurempia, useiden sisarusten kanssa asuvien lasten osuus on myös luonnollisesti suurempi kuin pienten perheiden alueilla. Pohjois-Pohjanmaalla yli neljänneksellä lapsista on kolme tai enemmän kotona asuvaa alle 18-vuotiasta sisarusta. Sen sijaan Etelä-Karjalassa, Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa vajaa kymmenes elää vähintään kolmen sisaruksen kanssa. Ahvenanmaalla vain kuusi prosenttia lapsista elää näin monen sisaruksen kanssa.

Pohjois-, Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla on myös pienimmät ilman sisaruksia elävien lasten osuudet – alle 20 prosenttia. Ahvenanmaalla, Etelä-Karjalassa ja Uudellamaalla useammalla kuin joka neljännellä lapsella ei ole kotona asuvia sisaruksia.

Kuvio 10. Perheen alaikäisten sisarusten määrä maakunnittain 2015, %



Suomen kunnista suhteellisesti vähiten ilman sisaruksia eläviä lapsia on Sievissä, Lumijoella ja Tynäväällä (alle 9 %). Suhteellisesti eniten ilman sisaruksia eläviä on Manner-Suomessa Pelkosenniemiellä (33 %), Helsingissä (30 %), Tervossa (30 %) sekä Turussa (29 %) ja Ahvenanmaan kunnista Sottungassa, Sundissa sekä Föglössä (yli kolmasosa).

Vähintään kolmen sisaruksen kanssa asuvia suurperheiden lapsia on suhteellisesti eniten Perhossa ja Pyhännällä (55 %). Lisäksi myös Lumijoella, Sievissä, Ranualla ja Merijärvellä yli puolet lapsista asuu vähintään nelilapsisessa perheessä. Lapsia, jotka asuvat vähintään kolmen sisaruksen kanssa, on luonnollisesti suhteellisesti eniten kunnissa, joissa lapsiperheiden koko on suurin (Luku 4.2). Suhteellisesti vähiten vähintään kolmen sisaruksen kanssa eläviä lapsia on Ahvenanmaan Sottungassa, Hammarlandissa, Brändössä ja Lemlandissa, joissa osuus vaihtelee nollasta neljään prosenttiin. Manner-Suomessa vähintään kolmen sisaruksen kanssa eläviä on suhteellisesti vähiten Kustavissa (4 %), Närpiössä ja Korsnäsissä (5 %).

5.3 Joka kymmenes lapsi kasvaa uusperheessä

Uusperheissä kasvaa kaikkiaan 109 200 alle 18-vuotiasta lasta, 10 prosenttia kaikista lapsista. Uusperheessä kasvavien lasten määrä ja suhteellinen osuus kasvoivat hieman edellisestä vuodesta. Näistä puolisoitten yhteisiä lapsia on 33 500, eli lapsi on syntynyt perheeseen, jossa on ennestään vain äidin ja/tai vain isän lapsia. Uusperheistä 41 prosenttia on sellaisia, että perheeseen on syntynyt myös yhteisiä lapsia. Varsinaisia uusperheen lapsia, eli lapsia, jotka ovat saaneet uuden sosiaalisen vanhemman, on 75 700 eli seitsemän prosenttia kaikista lapsista. Näistä lapsista 64 800 on äidin perheeseen tuomia lapsia ja 10 900 isän.

5.4 Ulkomaalaistaustaisten lasten määrä kasvaa

Tilastokeskus otti vuoden 2012 aikana käyttöön uuden syntyperäluokituksen. Suomalaistaustaisia ovat henkilöt, joilla vähintään toinen vanhemmista on syntynyt Suomessa. Suomalaistaustaisia ovat myös ne henkilöt, joiden vanhemmista ei ole tietoa, mutta joiden äidinkieli on suomi, ruotsi tai saame. Ulkomaalaistaustaisia ovat ne henkilöt, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Ulkomaalaistaustaisia ovat myös ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden kummastakaan vanhemmista ei ole tietoa. Syntyperäluokituksen avulla on helposti eriteltävissä ensimmäisen (ulkomailla syntyneet) ja toisen (Suomessa syntyneet) polven ulkomaista syntyperää olevat henkilöt. Seuraavassa on tarkastelukohteena kaikki Suomen väestöön kuuluvat lapset.

Edellä mainituilla perusteilla kaikista alaikäisistä lapsista 74 100 eli 7 prosenttia oli ulkomaalaistaustaisia vuoden 2015 lopussa. Vuoden aikana ulkomaalaistaustaisten alaikäisten lasten määrä on kasvanut noin viidellä tuhannella. Vuonna 1990 ulkomaalaistaustaisia alaikäisiä lapsia oli 3 500.

Ensimmäisen polven ulkomaalaistaustaisia lapsia oli vuoteen 2003 saakka enemmän kuin toisen polven, mutta seuraavana vuonna toisen polven ulkomaalaistaustaisia lapsia oli hieman enemmän eli 51 prosenttia. Vuoden 2015 lopussa toisen polven ulkomaalaistaustaisia lapsia oli 61 prosenttia kaikista ulkomaalaistaustaisista lapsista. Viime vuosina suhdeluku on pysynyt samalla tasolla.

6. Lapsen asemassa olevien nuorten osuus kasvoi hieman

Lasten kotoa lähdön muuttumisesta on vaikeaa saada tarkkaa kuvaa, koska aikaisemmin opiskelijoita ei otettu vakituisesti asumaan opiskelupaikkakunnille. He olivat virallisesti kirjoilla vanhempiensa luona. Vuoden 1994 kesäkuussa tuli voimaan laki, joka oikeutti jokaisen valitsemaan virallisen asuinkuntansa. Muuttoliiketilastoihin lain muutos vaikutti vuosikymmenen loppuun asti kuitenkin vaimeten loppua kohden.

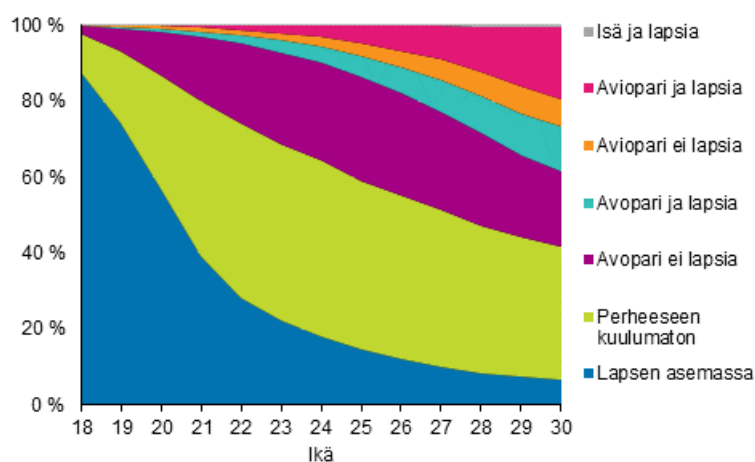
Lasten kotoa lähtöä kuvataan seuraavaksi perheessä lapsen asemassa olevien määrällä. Perheen lapsi voi tosin jäädä kotiin asumaan ja tuoda puolison kanssaan asumaan tai saada lapsen, jolloin nuori perheenperustaja ei ole tilastoissa enää vanhempiensa perheessä lapsen asemassa, vaan omassa perheessään aikuisena. Tällainen asumismuoto on tosin erittäin harvinainen Suomessa. Jo ennen kotikuntalakia vuodesta 1985 vuoteen 1993 lapsen asemassa olevien prosenttiosuus nuorisosta putosi jyrkästi. Myös lain voimaantulon jälkeen heidän osuutensa edelleen pieneni lukuun ottamatta vuotta 2010, jolloin pieneneminen hetkellisesti pysähtyi. Vuonna 2015 lapsen asemassa olevien nuorten suhteellinen osuus ikäryhmästä pysyi ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko 10. Lapsen asemassa olevat 20–24 -vuotiaat nuoret 1985–2015

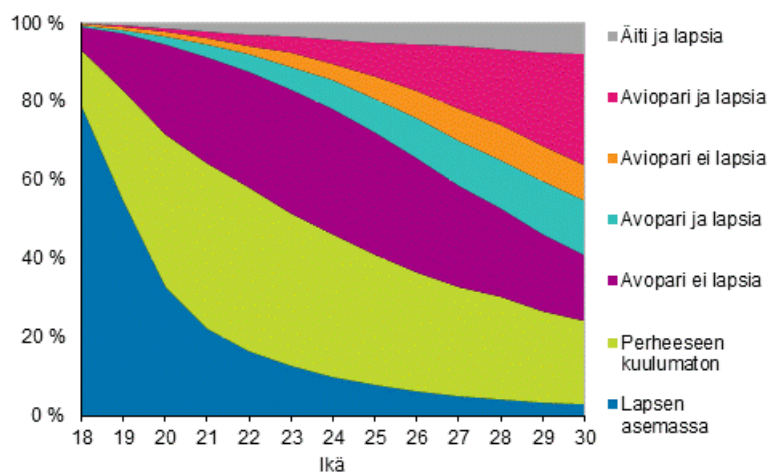
Vuosi	20-24 -vuotiaita			Asuu vanhempiensa luona			Vanhempien luona asuvien osuus kaikista, %		
	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset
1985	377 267	192 738	184 529	203 186	126 280	76 906	53,9	65,5	41,7
1990	343 608	175 039	168 569	165 754	103 971	61 783	48,2	59,4	36,7
1995	305 051	156 008	149 043	126 448	79 642	46 806	41,5	51,0	31,4
2000	327 230	167 084	160 146	109 510	70 895	38 615	33,5	42,4	24,1
2005	333 936	170 710	163 226	96 473	63 875	32 598	28,9	37,4	20,0
2010	327 780	167 817	159 963	85 967	56 185	29 782	26,2	33,5	18,6
2011	332 881	170 256	162 625	85 742	55 810	29 932	25,8	32,8	18,4
2012	339 758	173 775	165 983	85 892	56 027	29 865	25,3	32,2	18,0
2013	340 871	174 276	166 595	85 676	55 532	30 144	25,1	31,9	18,1
2014	342 086	174 762	167 324	86 739	56 113	30 626	25,3	32,1	18,3
2015	339 216	173 332	165 884	85 797	55 361	30 436	25,3	31,9	18,3

Nuoret naiset lähtevät kotoa aikaisemmin kuin nuoret miehet. Nykyään 67 prosenttia naisista on lähtenyt kotoa 20-vuotiaana, miehistä 44 prosenttia. Prosenttiosuus pieneni sekä nuorilla naisilla että miehillä prosenttiyksiköllä edellisvuodesta.

Kuvio 11. 18–30-vuotiaat miehet perheeseen mukaan 2015



Kuvio 12. 18–30-vuotiaat naiset perheaseman mukaan 2015

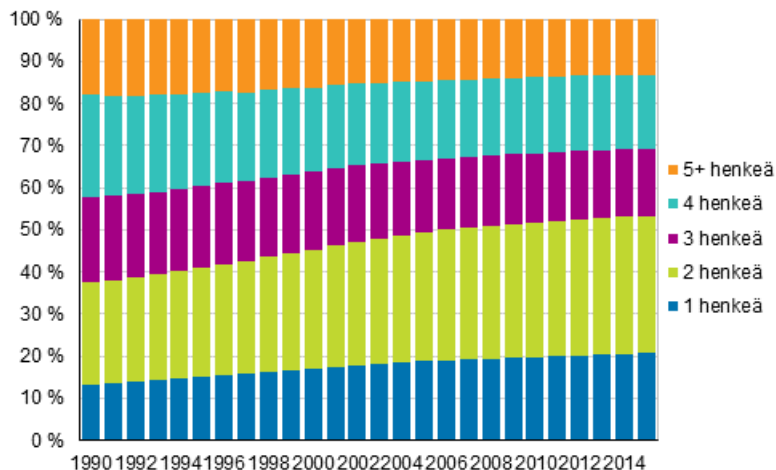


Suomessa on 55 000 henkilöä, jotka ovat täyttäneet 30 vuotta ja ovat perheessään lapsen asemassa. Heistä 76 prosenttia on miehiä. Tällaisten lapsen asemassa olevien vähintään 30-vuotiaiden henkilöiden määrä on kuitenkin vähentynyt edellisvuodesta.

7. Viidennes asuu yksin

Yksinasuvien osuus koko väestöstä on kasvanut vähitellen kahden vuosikymmenen takaisesta 15 prosentista nykyiseen 21 prosenttiin. Noin kolmannes väestöstä asuu kahden hengen asutokunnissa. Vähintään viiden hengen asutokuntia on 13 prosenttia.

Kuvio 13. Asutokuntaväestö asutokunnan koon mukaan 1990–2015

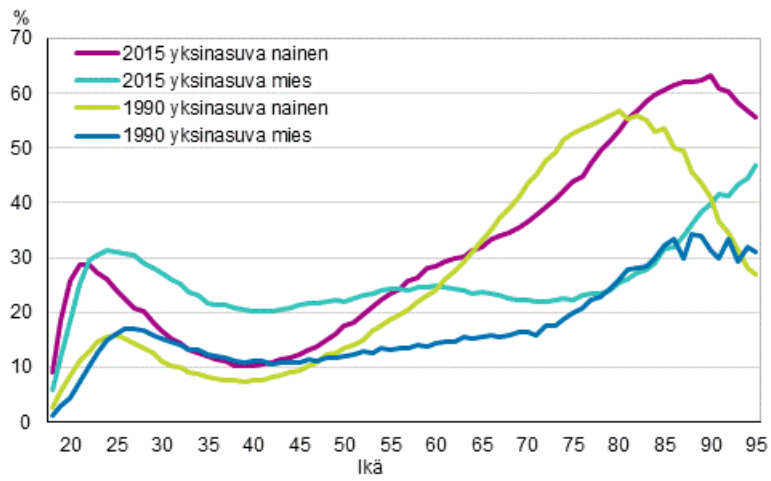


Kaiken kaikkiaan naiset asuvat miehiä useammin yksin. 18 vuotta täyttäneistä naisista 26 prosenttia asuu yksin, miehistä 24 prosenttia. Yksinasuminen jakautuu iän suhteen miehillä ja naisilla hieman eri tavoin. Naisten elämänselämällä yksin asumisessa on enemmän vaihtelua kuin miehillä. Vähän yli parikymppisenä useampi kuin joka neljäs nainen asuu yksin, minkä jälkeen yksin asumisen todennäköisyys laskee. Kaikkein todennäköisintä yksin asuminen on vanhana: 80 vuotta täyttäneistä naisista yli puolet asuu yksin. Harvinaisinta naisten yksinasuminen on ikäryhmissä 38–40, jolloin yksin asuu joka kymmenes nainen.

Kuten nuorista naisista, myös nuorista miehistä yli neljäsosa asuu yksin. Miesten yksinasuminen ei kuitenkaan vähene nuorena aikuisuudessa yhtä paljon kuin naisten yksinasuminen. Alimmillaan yksinasuvien miesten osuus on ikäryhmissä 39–42, jolloin viidennes miehistä asuu yksin. Yksinasuvien miesten osuus pysyy reilussa viidenneksessä lähes kahdeksänkymmeneen ikävuoteen asti. Tämän jälkeen yksinasuvien osuus kasvaa. Kaikkein vanhimmissakin ikäryhmissä vajaa puolet miehistä asuu yksin.

Vuoden 1990 jälkeen miesten yksinasuminen on yleistynyt lähes kaikissa ikäryhmissä, erityisesti työikäisillä. Naisilla yksinasuminen on yleistynyt erityisesti alle 25-vuotiailla ja yli 85-vuotiailla. 65–80-vuotiailla naisilla yksinasuminen on nyt harvinaisempaa kuin vuonna 1990. Määrällisesti suurimmat yksinasuvien ryhmät sukupuolittain ovat 68-vuotiaat naiset, 13 900 henkeä, ja 25-vuotiaat miehet, 11 200 henkeä.

Kuvio 14. Yksinasuvien miesten ja naisten osuus ikäluokasta 1990 ja 2015



Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Perheväestö ja perheen keskikoko 1950–2015

Vuosi	Perheiden määrä	Perheväestö	Kokoväestö	Perheväestön osuus, %	Perheen keskikoko
1950	930 572	3 457 474	4 029 803	85,8	3,7
1960	1 036 270	3 855 037	4 446 222	86,7	3,7
1970	1 153 878	3 986 005	4 598 336	86,7	3,5
1980	1 278 102	4 023 091	4 787 778	84,0	3,1
1990	1 365 341	4 101 922	4 998 478	82,1	3,0
2000	1 401 963	4 053 850	5 181 115	78,2	2,9
2005	1 426 002	4 037 753	5 255 580	76,8	2,8
2006	1 431 376	4 039 944	5 276 955	76,6	2,8
2007	1 437 709	4 045 561	5 300 484	76,3	2,8
2008	1 444 386	4 051 662	5 326 314	76,1	2,8
2009	1 450 488	4 059 511	5 351 427	75,9	2,8
2010	1 455 073	4 065 168	5 375 276	75,6	2,8
2011	1 460 570	4 069 930	5 401 267	75,4	2,8
2012	1 465 733	4 075 094	5 426 674	75,1	2,8
2013	1 471 085	4 081 903	5 451 270	74,9	2,8
2014	1 473 666	4 084 001	5 471 753	74,6	2,8
2015	1 475 335	4 080 544	5 487 308	74,4	2,8

Liitetaulukko 2. Ruotsinkieliset perheet tyyppin, puolisoitten/vanhempien iän ja lapsiluvun mukaan 31.12.2015

Perhe-tyyppi	Perheitä yhteensä	Lapsiperheitä					Henkilöitä perheissä	Lapsen asemassa olevia	
		Yhteensä	Perheet, alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärä					Yhteensä	Alle 18-vuotiaita
			1	2	3	4 -			
Perheitä yhteensä	54 838	20 197	8 159	8 334	2 923	781	152 033	50 213	37 189
Aviopari ilman lapsia	20 828	-	-	-	-	-	41 656	-	-
Aviopari ja lapsia	15 351	11 298	3 555	4 982	2 124	637	61 211	30 509	22 870
Avopari ilman lapsia	5 975	-	-	-	-	-	11 950	-	-
Avopari ja lapsia	4 828	4 300	1 919	1 905	418	58	17 906	8 250	7 229
Äiti ja lapsia	6 157	3 786	2 153	1 224	333	76	15 333	9 176	5 926
Isä ja lapsia	1 699	813	532	223	48	10	3 977	2 278	1 164

Liitetaulukko 3. Avioparit miehen ja vaimon avioliiton järjestysnumeron mukaan 31.12.2015

Perhetyyppi ja miehen avioliiton järjestysnumero	Yhteensä	Naisen avioliiton järjestysnumero					Tuntematon
		1	2	3	4 -		
<i>Kaikki avioparit</i>	952 724	833 274	105 664	10 917	1 536		1 333
1	827 749	772 234	50 421	3 826	523		745
2	109 953	55 086	48 478	5 578	712		99
3	11 699	4 283	5 902	1 285	219		10
4 -	1 582	498	780	222	81		1
Tuntematon	1 741	1 173	83	6	1		478
<i>Aviopari ilman lapsia</i>	528 539	450 900	67 649	7 859	1 175		956
1	450 215	418 669	28 167	2 485	363		531
2	67 954	28 700	34 451	4 173	568		62
3	7 959	2 389	4 371	1 014	176		9
4 -	1 116	276	589	183	67		1
Tuntematon	1 295	866	71	4	1		353
<i>Aviopari ja lapsia</i>	424 185	382 374	38 015	3 058	361		377
1	377 534	353 565	22 254	1 341	160		214
2	41 999	26 386	14 027	1 405	144		37
3	3 740	1 894	1 531	271	43		1
4 -	466	222	191	39	14		-
Tuntematon	446	307	12	2	-		125

Liitetaulukko 4. Perheet puolisoiden/vanhempien kielen mukaan 31.12.2015

Vaimon/äidin kieli	Yhteensä	Miehen/isän kieli										Perheessä ei isää
		Suomi	Ruotsi	Venäjä	Viro	Thai	Kiina	Arabia	Englanti	Muu ja tuntematon		
Kaikki perheet	1 475 335	1 181 059	75 256	13 163	7 961	230	1 934	4 037	6 190	35 256	150 274	
Suomi	1 282 841	1 106 115	24 693	1 612	1 337	108	173	1 498	4 564	12 919	129 917	
Ruotsi	73 252	18 527	46 982	40	55	10	11	78	391	1 010	6 157	
Venäjä	25 284	8 543	375	10 676	680	2	10	68	97	918	3 914	
Viro	12 497	3 311	213	276	5 556	-	1	38	40	319	2 742	
Thai	5 271	4 373	253	8	19	91	3	6	13	148	448	
Kiina	3 376	1 265	66	14	7	1	1 615	5	35	119	250	
Arabia	2 968	138	11	4	1	-	-	2 038	12	162	602	
Englanti	2 943	1 626	158	8	8	-	11	4	496	267	364	
Muu ja tuntematon	35 451	8 845	806	329	112	15	79	175	419	18 622	5 880	
Perheessä ei äitiä	31 452	28 316	1 699	196	186	3	31	127	123	772	-	

Liitetaulukko 5. Lapsiperheet vanhempien kielen mukaan 31.12.2015

Äidin kieli	Yhteensä	Isän kieli										Perheessä ei isää
		Suomi	Ruotsi	Venäjä	Viro	Thai	Somali	Arabia	Kiina	Muu ja tuntematon		
Kaikki lapsiperheet	571 470	403 650	25 602	6 388	4 215	109	1 404	2 732	989	22 409	103 972	
Suomi	476 999	369 963	8 303	554	584	52	54	776	61	8 529	88 123	
Ruotsi	26 691	6 508	15 598	13	28	6	3	47	5	697	3 786	
Venäjä	13 050	3 390	176	5 372	374	1	2	38	2	537	3 158	
Viro	7 224	1 327	105	152	3 032	-	-	21	-	179	2 408	
Thai	2 576	1 991	111	2	6	34	-	4	3	30	395	
Somali	2 456	18	1	1	-	-	1 275	6	-	18	1 137	
Arabia	2 385	75	5	2	-	-	7	1 637	-	120	539	
Kiina	1 776	619	34	2	4	-	-	1	862	60	194	
Muu ja tuntematon	21 652	4 873	456	163	46	13	11	112	40	11 706	4 232	
Perheessä ei äitiä	16 661	14 886	813	127	141	3	52	90	16	533	-	

Liitetaulukko 6. Perheet puolisoiden/vanhempien kansalaisuuden mukaan 31.12.2015

Vaimon/äidin kansalaisuus	Yhteensä	Miehen/isän kansalaisuus												Perheessä ei isää
		Suomi	Viro	Venäjä	Thaimaa	Kiina	Ruotsi	Somalia	Irak	Vietnam	Intia	Muu ja tuntematon		
Kaikki perheet	1 475 335	1 273 682	8 431	6 368	182	1 450	2 706	705	1 267	652	1 316	28 302	150 274	
Suomi	1 383 809	1 217 761	1 512	1 957	102	255	2 252	241	539	211	297	17 164	141 518	
Viro	12 467	2 958	6 166	145	-	1	14	-	5	1	5	439	2 733	
Venäjä	9 785	3 861	250	4 049	-	6	8	2	4	6	12	353	1 234	
Thaimaa	4 745	4 229	13	2	73	-	10	1	-	2	-	33	382	
Kiina	2 533	1 135	6	11	1	1 139	5	1	-	4	8	83	140	
Ruotsi	1 850	1 265	-	-	-	3	289	1	7	1	-	40	244	
Somalia	1 426	349	1	-	-	-	7	406	-	-	-	18	645	
Irak	1 222	349	1	-	-	-	2	-	613	-	-	15	242	
Vietnam	1 176	511	3	6	1	8	4	-	-	390	3	28	222	
Intia	1 166	155	-	-	-	3	4	-	-	1	948	11	44	
Muu ja tuntematon	23 704	10 654	284	112	3	20	37	9	54	8	33	9 620	2 870	
Perheessä ei äitiä	31 452	30 455	195	86	2	15	74	44	45	28	10	498	-	

Liitetaulukko 7. Lapsiperheet vanhempien kansalaisuuden mukaan 31.12.2015

Äidin kansalaisuus	Yhteensä	Isän kansalaisuus											Perheessä ei isää
		Suomi	Viro	Venäjä	Thaimaa	Kiina	Somalia	Irak	Ruotsi	Intia	Entinen Serbia ja Montenegro	Muu ja tuntematon	
Kaikki lapsiperheet	571 470	439 598	4 628	2 956	89	762	560	913	1 117	844	647	15 384	103 972
Suomi	520 228	411 285	714	946	57	139	177	342	945	167	284	8 915	96 257
Viro	7 495	1 278	3 463	67	-	-	-	1	6	2	1	245	2 432
Venäjä	4 699	1 501	134	1 844	-	-	-	-	3	5	-	177	1 035
Thaimaa	2 308	1 919	3	-	27	-	-	-	3	-	1	13	342
Kiina	1 335	564	3	1	-	606	-	-	3	3	-	33	122
Somalia	1 260	298	-	-	-	-	343	-	7	-	-	14	598
Irak	997	275	-	-	-	-	-	497	2	-	-	10	213
Ruotsi	860	558	-	-	-	1	1	4	69	-	-	23	204
Intia	775	83	-	-	-	1	-	-	2	643	-	6	40
Entinen Serbia ja Montenegro	744	220	-	-	-	-	-	-	1	-	327	58	138
Muu ja tuntematon	14 108	5 662	159	42	3	6	4	34	24	15	28	5 540	2 591
Perheessä ei äitiä	16 661	15 955	152	56	2	9	35	35	52	9	6	350	-

Liitetaulukko 8. Perheet puolisoiden/vanhempien syntymämaan mukaan 31.12.2015

Vaimon/äidin syntymävaltio	Yhteensä	Miehen/isän syntymävaltio											Perheessä ei isää
		Suomi	Entinen Neuvostoliitto	Viro	Ruotsi	Thaimaa	Kiina	Somalia	Venäjä	Entinen Jugoslavia	Irak	Muu ja tuntematon	
Kaikki perheet	1 475 335	1 243 816	12 976	8 005	9 812	301	1 796	1 689	1 111	2 652	2 500	40 403	150 274
Suomi	1 342 201	1 174 581	1 707	1 097	8 746	167	157	115	210	453	413	20 734	133 821
Entinen Neuvostoliitto	24 031	8 573	9 206	998	84	2	6	2	317	28	27	1 039	3 749
Viro	12 417	2 708	865	5 320	30	1	2	1	38	9	11	672	2 760
Ruotsi	11 032	8 527	10	5	380	1	1	1	1	9	8	281	1 808
Thaimaa	5 369	4 623	12	15	57	94	-	1	-	4	3	103	457
Kiina	3 243	1 264	9	6	19	2	1 529	2	9	1	2	169	231
Somalia	2 775	49	2	1	-	-	1	1 432	-	1	3	53	1 233
Venäjä	2 591	1 097	484	76	9	-	4	1	464	1	4	147	304
Entinen Jugoslavia	2 535	166	1	3	-	-	-	-	-	1 743	8	220	394
Irak	2 456	47	2	4	2	-	1	1	-	1	1 753	116	529
Muu ja tuntematon	35 233	12 538	463	301	181	30	72	56	61	341	196	16 006	4 988
Perheessä ei äitiä	31 452	29 643	215	179	304	4	23	77	11	61	72	863	-

Liitetaulukko 9. Lapsiperheet vanhempien syntymämaan mukaan 31.12.2015

Äidin syntymämaa	Yhteensä	Isän syntymämaa											Perheessä ei isää
		Suomi	Entinen Neuvostoliitto	Viro	Ruotsi	Thaimaa	Somalia	Irak	Entinen Jugoslavia	Kiina	Vietnam	Muu ja tuntematon	
Kaikki lapsiperheet	571 470	422 074	6 018	4 382	6 038	136	1 380	1 788	1 724	945	751	22 262	103 972
Suomi	495 041	387 679	683	478	5 352	75	60	198	216	58	57	10 201	89 984
Entinen Neuvostoliitto	11 808	3 350	4 301	470	46	-	1	21	20	3	1	723	2 872
Viro	7 650	1 189	443	3 112	16	1	-	2	8	-	1	407	2 471
Ruotsi	7 417	5 353	5	1	237	-	1	3	3	1	-	176	1 637
Thaimaa	2 632	2 098	5	2	30	37	-	2	3	-	6	46	403
Somalia	2 395	21	-	-	-	-	1 228	3	1	-	-	37	1 105
Irak	1 932	21	1	-	2	-	1	1 368	1	-	-	84	454
Entinen Jugoslavia	1 756	85	1	1	-	-	-	6	1 184	-	-	139	340
Kiina	1 736	616	3	3	9	-	-	2	-	844	11	61	187
Vietnam	1 336	223	2	1	3	8	1	-	1	10	633	25	429
Muu ja tuntematon	21 106	6 032	454	168	97	12	36	131	257	15	11	9 803	4 090
Perheessä ei äitiä	16 661	15 407	120	146	246	3	52	52	30	14	31	560	-

Liitetaulukko 10. Perheet perhetyypin ja alle 18-vuotiaiden kotona asuvien lasten määrän mukaan 31.12.2015

Perhetyyppi	Yhteensä	Alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärä				
		1	2	3	4	5 -
Perhetyypit yhteensä	571 470	245 871	220 610	75 844	18 533	10 612
Aviopari ja lapsia	339 342	120 423	141 920	54 316	13 697	8 986
Rekisteröity parisuhde	604	327	225	47	5	-
Avopari ja lapsia	110 891	55 677	41 548	10 785	2 261	620
Äiti ja lapsia	103 972	58 251	32 585	9 775	2 413	948
Isä ja lapsia	16 661	11 193	4 332	921	157	58
<i>Suhteellinen jakauma %</i>						
Perheitä yhteensä	100,0	43,0	38,6	13,3	3,2	1,9
Aviopari ja lapsia	100,0	35,5	41,8	16,0	4,0	2,6
Rekisteröity parisuhde	100,0	54,1	37,3	7,8	0,8	0,0
Avopari ja lapsia	100,0	50,2	37,5	9,7	2,0	0,6
Äiti ja lapsia	100,0	56,0	31,3	9,4	2,3	0,9
Isä ja lapsia	100,0	67,2	26,0	5,5	0,9	0,3

Liitetaulukko 11. Lapsiperheet alle 18-vuotiaiden lasten määrän ja perhetyypin mukaan 31.12.2015

Alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärä	Yhteensä	Perhetyyppi				
		Avioparit	Rekisteröidyt parit	Avoparit	Äiti ja lapsia	Isä ja lapsia
Yhteensä	571 470	339 342	604	110 891	103 972	16 661
1	245 871	120 423	327	55 677	58 251	11 193
2	220 610	141 920	225	41 548	32 585	4 332
3	75 844	54 316	47	10 785	9 775	921
4	18 533	13 697	5	2 261	2 413	157
5	5 354	4 204	-	474	633	43
6	2 263	1 944	-	110	204	5
7	1 263	1 158	-	30	71	4
8	805	772	-	3	26	4
9	478	459	-	3	14	2
10	270	270	-	-	-	-
11	112	112	-	-	-	-
12	51	51	-	-	-	-
13	11	11	-	-	-	-
14	4	4	-	-	-	-
15	1	1	-	-	-	-

Liitetaulukko 12. Uusperheet perhekoostumuksen ja lapsiluvun mukaan 31.12.2015

Perhetyyppi ja lasten määrä ¹⁾	Yhteensä	Perheen lapset ovat					
		Vain äidin	Vain isän	Äidin ja isän	Äidin ja yhteisiä	Isän ja yhteisiä	Äidin, isän ja yhteisiä
<i>Kaikki uusperheet²⁾</i>	52 251	23 822	3 187	1 977	20 091	2 262	912
1	18 153	15 735	2 418	-	-	-	-
2	18 268	6 611	665	837	9 142	1 013	-
3	10 759	1 251	90	705	7 544	857	312
4	3 697	178	11	311	2 581	290	326
5	952	37	2	92	597	67	157
6 -	422	10	1	32	227	35	117
<i>Aviopari</i>	25 266	9 010	1 252	725	12 261	1 432	586
1	7 056	6 097	959	-	-	-	-
2	8 477	2 385	248	322	4 970	552	-
3	6 307	444	36	247	4 810	580	190
4	2 445	68	7	109	1 842	210	209
5	657	11	2	32	455	58	99
6 -	324	5	-	15	184	32	88
<i>Avopari</i>	26 985	14 812	1 935	1 252	7 830	830	326
1	11 097	9 638	1 459	-	-	-	-
2	9 791	4 226	417	515	4 172	461	-
3	4 452	807	54	458	2 734	277	122
4	1 252	110	4	202	739	80	117
5	295	26	-	60	142	9	58
6 -	98	5	1	17	43	3	29

1) Lasten määrä = perheen alle 18-vuotiaiden lasten määrä

2) Uusperhe = Lapsiperhe, jonka kaikki alaikäiset lapset eivät ole puolisoitten yhteisiä

Liitetaulukko 13. Perheet lasten ikäryhmien ja perhetyypin mukaan 31.12.2015

Perheessä ikäryhmän lapsia	Yhteensä	Perhetyyppi					
		Kahden vanhemman perheet			Yhden vanhemman perheet		
		Yhteensä	Avoliitto ¹⁾	Avoliitto	Yhteensä	Äiti ja lapsia	Isä ja lapsia
0-2	152 859	135 967	90 908	45 059	16 892	16 303	589
0-3	190 942	167 505	114 200	53 305	23 437	22 417	1 020
0-6	287 300	243 388	172 525	70 863	43 912	40 815	3 097
0-16	546 542	433 443	325 476	107 967	113 099	98 081	15 018
0-17	571 470	450 837	339 946	110 891	120 633	103 972	16 661
0-24	660 575	512 614	392 626	119 988	147 961	124 108	23 853
0-29	679 987	525 508	404 166	121 342	154 479	128 683	25 796
0-79	729 194	547 468	424 811	122 657	181 726	150 274	31 452
3-4	115 340	98 670	74 656	24 014	16 670	15 536	1 134
3-6	198 943	166 621	126 910	39 711	32 322	29 632	2 690
5-6	117 364	98 040	77 145	20 895	19 324	17 542	1 782
5-14	370 488	291 185	230 372	60 813	79 303	68 602	10 701
7-8	114 925	94 326	75 955	18 371	20 599	18 250	2 349
7-10	195 635	157 826	126 815	31 011	37 809	33 217	4 592
7-12	258 236	204 804	164 456	40 348	53 432	46 451	6 981
7-15	341 536	264 850	212 987	51 863	76 686	65 477	11 209
7-17	394 671	302 162	243 598	58 564	92 509	77 969	14 540
9-12	192 735	152 488	124 393	28 095	40 247	34 796	5 451
13-15	151 357	115 972	96 458	19 514	35 385	29 713	5 672
16-17	106 432	80 120	67 557	12 563	26 312	21 606	4 706
18-20	110 724	83 524	71 622	11 902	27 200	21 491	5 709
18-24	151 198	112 190	96 500	15 690	39 008	30 049	8 959
18-29	171 979	126 163	108 986	17 177	45 816	34 882	10 934
21-24	53 144	38 849	34 051	4 798	14 295	10 515	3 780
25-29	25 701	17 833	15 993	1 840	7 868	5 638	2 230
30-34	13 284	8 674	7 914	760	4 610	3 286	1 324
35-39	8 770	5 224	4 906	318	3 546	2 548	998
40-49	14 821	6 899	6 611	288	7 922	6 230	1 692
50 -	15 893	3 421	3 298	123	12 472	10 551	1 921

1) Ml. rekisteröidyt parisuhteet

Liitetaulukko 14. Perheiden 0–24-vuotiaat lapset perhetyypin mukaan sekä ottolapset iän mukaan 31.12.2015

Ikä	Kaikkien perheiden lapset	Perhetyyppi					Otto- lapset	Uusperhe ²⁾		
		Aviopari ja lapsia	Rekisteröity parisuhde ja lapsia	Avopari ja lapsia ¹⁾	Äiti ja lapsia	Isä ja lapsia		Äidin lapsi	Isän lapsi	Yhteiset lapset
0	55 186	31 257	128	18 934	4 802	65	13	1 011	1	4 204
1	57 637	34 816	122	16 618	5 874	207	58	339	10	4 330
2	58 568	36 930	88	14 276	6 938	336	93	608	38	4 067
3	60 065	38 581	74	13 133	7 792	485	145	1 104	82	3 781
4	60 481	39 542	76	11 774	8 389	700	133	1 630	137	3 417
5	61 741	40 383	58	11 342	9 108	850	205	2 272	222	3 038
6	61 333	40 601	50	10 416	9 250	1 016	226	2 879	315	2 579
7	60 611	40 040	42	9 944	9 423	1 162	275	3 593	470	2 191
8	59 992	39 800	43	9 192	9 670	1 287	230	3 961	544	1 770
9	60 118	39 695	36	8 930	10 034	1 423	267	4 360	726	1 372
10	58 749	38 946	36	8 365	9 899	1 503	303	4 827	762	1 023
11	58 884	38 603	39	8 121	10 436	1 685	400	5 051	876	712
12	57 674	37 729	40	7 638	10 507	1 760	373	5 190	957	480
13	56 557	36 647	27	7 457	10 550	1 876	413	5 502	991	299
14	56 889	36 654	26	7 217	10 944	2 048	350	5 704	1 084	157
15	57 377	36 657	22	6 983	11 439	2 276	327	5 689	1 229	39
16	56 943	36 011	22	6 932	11 518	2 460	320	5 702	1 289	32
17	54 639	34 962	9	6 191	11 045	2 432	237	5 388	1 168	22
18	50 633	32 919	7	5 532	9 867	2 308	221	1 650	424	16
19	40 353	26 533	5	4 240	7 528	2 047	174	1 020	275	8
20	29 004	18 836	8	2 962	5 520	1 678	114	.	.	.
21	20 312	13 153	-	1 915	3 924	1 320	85	.	.	.
22	14 896	9 621	2	1 331	2 921	1 021	52	.	.	.
23	12 032	7 727	-	1 038	2 370	897	51	.	.	.
24	9 553	6 146	-	777	1 902	728	59	.	.	.
0-6	415 011	262 110	596	96 493	52 153	3 659	873	9 843	805	25 416
0-17	1 053 444	677 854	938	183 463	167 618	23 571	4 368	64 810	10 901	33 513
0-24	1 230 227	792 789	960	201 258	201 650	33 570	5 124	.	.	.

1) Sisältää myös loppuvuodesta syntyneitä avoparien lapsia, joita isä ei ole vielä tunnustanut

2) Uusperhe = Lapsiperhe, jonka kaikki alaikäiset lapset eivät ole puolisoiden yhteisiä

Liitetaulukko 15. Lapset iän ja perheen kotona asuvien alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärän mukaan 31.12.2015

Ikä	Yhteensä	Perheen alle 18-v. lasten lukumäärä				
		1	2	3	4	5 -
<i>Lukumäärä</i>						
0-17	1 053 444	245 871	441 220	227 532	74 132	64 689
0	55 186	22 815	19 243	8 011	2 634	2 483
1	57 637	21 784	21 171	9 058	2 971	2 653
2	58 568	15 726	25 856	10 403	3 586	2 997
3	60 065	11 847	28 998	11 935	3 872	3 413
4	60 481	10 007	28 892	13 620	4 377	3 585
5	61 741	8 819	29 399	14 887	4 709	3 927
6	61 333	8 270	28 252	15 671	4 991	4 149
7	60 611	8 026	26 955	16 258	5 076	4 296
8	59 992	7 770	26 293	16 273	5 199	4 457
9	60 118	8 174	25 939	16 271	5 230	4 504
10	58 749	8 413	25 156	15 699	5 073	4 408
11	58 884	9 466	25 237	15 080	4 825	4 276
12	57 674	10 513	24 520	14 005	4 615	4 021
13	56 557	12 225	23 665	12 601	4 281	3 785
14	56 889	14 922	22 888	11 666	3 898	3 515
15	57 377	18 955	21 400	10 263	3 487	3 272
16	56 943	23 845	19 366	8 224	2 841	2 667
17	54 639	24 294	17 990	7 607	2 467	2 281
<i>Suhteellinen jakauma %</i>						
0-17	100,0	23,3	41,9	21,6	7,0	6,1
0	100,0	41,3	34,9	14,5	4,8	4,5
1	100,0	37,8	36,7	15,7	5,2	4,6
2	100,0	26,9	44,1	17,8	6,1	5,1
3	100,0	19,7	48,3	19,9	6,4	5,7
4	100,0	16,5	47,8	22,5	7,2	5,9
5	100,0	14,3	47,6	24,1	7,6	6,4
6	100,0	13,5	46,1	25,6	8,1	6,8
7	100,0	13,2	44,5	26,8	8,4	7,1
8	100,0	13,0	43,8	27,1	8,7	7,4
9	100,0	13,6	43,1	27,1	8,7	7,5
10	100,0	14,3	42,8	26,7	8,6	7,5
11	100,0	16,1	42,9	25,6	8,2	7,3
12	100,0	18,2	42,5	24,3	8,0	7,0
13	100,0	21,6	41,8	22,3	7,6	6,7
14	100,0	26,2	40,2	20,5	6,9	6,2
15	100,0	33,0	37,3	17,9	6,1	5,7
16	100,0	41,9	34,0	14,4	5,0	4,7
17	100,0	44,5	32,9	13,9	4,5	4,2

Liitetaulukko 16. Perheelliset miehet iän ja perhetyypin mukaan 31.12.2015

Ikä	Perheelliset miehet yhteensä	Perhetyyppi					
		Aviopari ilman lapsia	Aviopari ja lapsia	Avopari ilman lapsia	Avopari ja lapsia	Isä ja lapsia	Rekisteröity parisuhde
<i>Lukumäärä</i>							
Ikäluokat yhteensä	1 324 499	528 539	424 185	215 620	122 657	31 452	2 046
- 19	2 949	79	29	2 628	210	1	2
20 - 24	43 092	2 390	2 394	33 865	4 294	103	46
25 - 29	83 141	9 171	15 997	43 429	13 993	440	111
30 - 34	113 074	12 492	47 708	28 049	23 332	1 315	178
35 - 39	122 259	9 842	71 474	14 956	23 167	2 563	257
40 - 44	114 657	9 088	73 235	9 370	18 705	3 962	297
45 - 49	123 077	15 877	73 714	10 888	16 683	5 598	317
50 - 54	129 684	35 723	62 161	14 031	11 817	5 607	345
55 - 59	125 053	62 065	36 506	16 235	6 176	3 866	205
60 - 64	126 446	86 907	18 458	15 869	2 685	2 385	142
65 - 69	132 228	105 183	10 812	13 371	1 083	1 693	86
70 - 74	89 145	75 726	5 184	6 814	326	1 060	35
75 - 79	61 149	53 276	3 247	3 668	113	822	23
80 - 84	37 474	32 862	2 068	1 637	44	862	1
85 -	21 071	17 858	1 198	810	29	1 175	1
<i>Suhteellinen jakauma, %</i>							
Ikäluokat yhteensä	100,0	39,9	32,0	16,3	9,3	2,4	0,2
- 19	100,0	2,7	1,0	89,1	7,1	0,0	0,1
20 - 24	100,0	5,5	5,6	78,6	10,0	0,2	0,1
25 - 29	100,0	11,0	19,2	52,2	16,8	0,5	0,1
30 - 34	100,0	11,0	42,2	24,8	20,6	1,2	0,2
35 - 39	100,0	8,1	58,5	12,2	18,9	2,1	0,2
40 - 44	100,0	7,9	63,9	8,2	16,3	3,5	0,3
45 - 49	100,0	12,9	59,9	8,8	13,6	4,5	0,3
50 - 54	100,0	27,5	47,9	10,8	9,1	4,3	0,3
55 - 59	100,0	49,6	29,2	13,0	4,9	3,1	0,2
60 - 64	100,0	68,7	14,6	12,6	2,1	1,9	0,1
65 - 69	100,0	79,5	8,2	10,1	0,8	1,3	0,1
70 - 74	100,0	84,9	5,8	7,6	0,4	1,2	0,0
75 - 79	100,0	87,1	5,3	6,0	0,2	1,3	0,0
80 - 84	100,0	87,7	5,5	4,4	0,1	2,3	0,0
85 -	100,0	84,8	5,7	3,8	0,1	5,6	0,0

Liitetaulukko 17. Perheelliset naiset iän ja perhetyypin mukaan 31.12.2015

Ikä	Perheelliset naiset yhteensä	Perhetyyppi					
		Aviopari ilman lapsia	Aviopari ja lapsia	Avopari ilman lapsia	Avopari ja lapsia	Äiti ja lapsia	Rekisteröity parisuhde
<i>Lukumäärä</i>							
Ikäluokat yhteensä	1 444 445	528 539	424 185	215 620	122 657	150 274	3 170
- 19	7 202	258	96	6 027	422	386	13
20 - 24	68 189	4 247	5 146	46 569	7 481	4 659	87
25 - 29	109 370	12 531	25 887	42 268	18 336	10 051	297
30 - 34	136 905	12 476	61 607	21 549	24 927	15 786	560
35 - 39	142 778	8 877	79 737	10 415	23 079	20 069	601
40 - 44	132 864	9 413	74 842	7 817	18 144	22 150	498
45 - 49	142 364	20 168	71 105	11 055	15 141	24 471	424
50 - 54	142 831	46 693	52 954	14 869	9 146	18 851	318
55 - 59	131 410	74 389	26 218	16 755	4 053	9 841	154
60 - 64	127 127	93 798	11 630	15 562	1 223	4 806	108
65 - 69	124 599	101 565	6 899	11 922	434	3 723	56
70 - 74	79 920	67 331	3 682	5 695	140	3 036	36
75 - 79	52 882	43 901	2 485	3 055	74	3 354	13
80 - 84	29 493	22 872	1 310	1 369	36	3 902	4
85 -	16 511	10 020	587	693	21	5 189	1
<i>Suhteellinen jakauma, %</i>							
Ikäluokat yhteensä	100,0	36,6	29,4	14,9	8,5	10,4	0,2
- 19	100,0	3,6	1,3	83,7	5,9	5,4	0,2
20 - 24	100,0	6,2	7,5	68,3	11,0	6,8	0,1
25 - 29	100,0	11,5	23,7	38,6	16,8	9,2	0,3
30 - 34	100,0	9,1	45,0	15,7	18,2	11,5	0,4
35 - 39	100,0	6,2	55,8	7,3	16,2	14,1	0,4
40 - 44	100,0	7,1	56,3	5,9	13,7	16,7	0,4
45 - 49	100,0	14,2	49,9	7,8	10,6	17,2	0,3
50 - 54	100,0	32,7	37,1	10,4	6,4	13,2	0,2
55 - 59	100,0	56,6	20,0	12,8	3,1	7,5	0,1
60 - 64	100,0	73,8	9,1	12,2	1,0	3,8	0,1
65 - 69	100,0	81,5	5,5	9,6	0,3	3,0	0,0
70 - 74	100,0	84,2	4,6	7,1	0,2	3,8	0,0
75 - 79	100,0	83,0	4,7	5,8	0,1	6,3	0,0
80 - 84	100,0	77,6	4,4	4,6	0,1	13,2	0,0
85 -	100,0	60,7	3,6	4,2	0,1	31,4	0,0

Laatuseloste, perheet 2015

1. Tilastotietojen relevanssi

Perusaineistona on Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä saatu 31.12.2015 Suomessa vakituisesti asunut väestö.

Väestörekisterikeskus ja maistraatit pitävät yllä Suomen väestötietojärjestelmää. Suomen viimeinen henkikirjoitus tehtiin 1.1.1989. Sen jälkeen väestötietojärjestelmää on päivitetty muutosilmoituksin. Väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot määrittelee laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (21.8.2009/661). Päättyneen vuoden väestömuutosilmoituksia odotetaan tammikuun viimeiseen päivään. Väestörekisterikeskus toimittaa Tilastokeskukselle helmikuun alussa vuodenvaihteen väestön tiedot.

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (Laki Tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös perhetilastot. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Henkilötilastot perhetilastojen tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-580-16).

Käsitteet

Asunnolla eli asuinhuoneistolla tarkoitetaan keittiöllä, keittokomerolla tai keittotilalla varustettua yhden asuinhuoneen tai useampia asuinhuoneita käsittävää, ympärivuotiseen asumiseen tarkoitettua kokonaisuutta, jonka huoneistoala on vähintään 7 m². Jokaisella asunnolla on oltava oma välitön sisäänkäyntinsä. Sisäänkäynniksi luetaan esim. omakotitaloissa erillinen ns. ulkoveranta (eteinen). Mikäli käynti asuinhuoneistokokonaisuuteen tapahtuu toiseen asuinhuoneistoon varsinaisesti kuuluvien tilojen läpi, ei edellistä pidetä erillisenä asuinhuoneistona, vaan nämä kokonaisuudet muodostavat yhden asuinhuoneiston.

Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Väestötietojärjestelmän mukaan vakinaisesti laitoksissa kirjoilla olevat, asunnottomat, ulkomailla ja tietymättömissä olevat henkilöt eivät muodosta asuntokuntaa. Asuntolarakennuksiksi luokitelluissa rakennuksissa asuvat henkilöt, joiden asunto ei täytä asuinhuoneiston määritelmää, eivät muodosta asuntokuntaa.

Asuntoväestöön kuuluvat väestötietojärjestelmän mukaan vuoden lopussa varsinaisissa asunnoissa vakinaisesti asuvat henkilöt. Laitoksissa vakinaisesti kirjoilla olevat, asuntoloissa ja ulkomailla asuvat sekä asunnottomat henkilöt eivät kuulu asuntoväestöön. Ne asuntolarakennuksiksi luokitelluissa rakennuksissa asuvat henkilöt, joiden asunto ei täytä asunnon määritelmää, eivät kuulu asuntoväestöön.

Perheiden perusväestö poikkeaa asuntoväestöstä siten, että siihen lasketaan kuuluvaksi myös asuntoloissa asuvat.

Avoparit on muodostettu samassa asunnossa vakituisesti asuvista 18 vuotta täyttäneistä, eri sukupuolta olevista puolisottomista henkilöistä, jos heidän ikäeronsa on alle 16 vuotta eivätkä he ole sisaruksia. Mikäli parilla on yhteinen lapsi, eivät nämä säännöt päde. Samaa sukupuolta olevia yhdessä asuvia henkilöitä ei päätellä avopareiksi. Vain rekisteröidyt parisuhteet tilastoidaan.

Lapseksi perhetilastossa katsotaan vanhempiensa kanssa asuvat

- biologiset lapset
- ottolapset sekä
- toisen puolison biologiset lapset ja ottolapset.

Lapsiksi ei luokitella kasvattilapsia eikä pelkän huoltosuhteen perusteella.

Vuoden 1990 jälkeen lapsen määrittely on muuttunut siten, että lapseksi luokitellaan vanhempiensa kanssa asuva henkilö siviilisäädystä riippumatta, ellei hänellä itsellään ole asuntokunnassa puolisoa tai lapsia. Vuonna 1990 lapsen asemaan luokiteltiin vain naimattomat henkilöt. Eli tuolloin vanhempiensa luona asuva leski tai eronnut luokiteltiin perheeseen kuulumattomaksi, vuodesta 1992 lähtien hän kuuluu perheeseen.

Lapsiluku on perheen kotona asuvien perheasemaltaan lapsen asemassa olevien määrä. Lapsiperheen lapsiluvulla tarkoitetaan kotona asuvien alle 18-vuotiaiden lasten määrää.

Lapsiperhe on perhe, johon kuuluu vähintään yksi kotona asuva alle 18-vuotias lapsi.

Mies. Taulukoitaessa rekisteröityjä parisuhteita yhdessä avio- tai avoparien kanssa miehellä tarkoitetaan rekisteröidyn parin vanhempaa puolisoa.

Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat tai parisuhteensa rekisteröineet henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot sekä parisuhteensa rekisteröineet henkilöt, joilla ei ole lapsia.

Samaa sukupuolta olevat henkilöt ovat voineet 1.3.2002 lähtien rekisteröidä parisuhteensa.

Asuntokunnissa asuvat perheen ulkopuoliset henkilöt, vaikka olisivat perheen sukulaisia, eivät kuulu perheväestöön, elleivät muodosta omaa perhettä. Yhdessä asuvat sisarukset tai serkukset eivät ole perhe, eivätkä kuulu perheväestöön. Yksin tai samaa sukupuolta olevan henkilön kanssa asuvat ihmiset eivät kuulu perheväestöön.

Asuntoloissa asuvat perheet kuuluvat perheväestöön. Sen sijaan laitoksissa kirjoilla olevista henkilöistä ei muodosteta perheitä.

Perheessä voi olla korkeintaan kaksi perättäistä sukupolvea. Jos asuntokunnassa on useampia sukupolvia, perhe muodostetaan nuorimmasta sukupolvesta lähtien. Näin esim. lapsensa perheen kanssa asuva anoppi tai appi jää perheeseen kuulumattomaksi, ellei yhdessä asu myös puoliso, jolloin vanha pariskunta muodostaa oman erillisen perheen.

Lapsiperheitä ovat perheet, joissa kotona asuu vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi.

Perheenjäsenet ryhmitellään **perheaseman** mukaan seuraavasti:

- aviopuoliso, ei lapsia
- aviopuoliso, jolla lapsia
- avopuoliso, ei lapsia
- avopuoliso, jolla lapsia
- rekisteröidyn parisuhteen puoliso, ei lapsia
- rekisteröidyn parisuhteen puoliso, jolla lapsia
- isä/äiti ilman puolisoa
- lapsi

Lapsiksi perhetilastossa katsotaan iästä riippumatta vanhempiensa kanssa asuvat omat lapset tai puolison biologiset lapset tai ottolapset, mutta ei kasvattilapsia tai huollettavia lapsia.

Perheellinen mies on avio- tai avopuoliso, isä, jolla on lapsia sekä rekisteröidyn miesparin kummatkin puolisot. Perheellinen nainen on avio- tai avopuoliso, äiti, jolla on lapsia sekä rekisteröidyn naisparin kummatkin puolisot.

Perheet ryhmitellään seuraaviin **perhetyyppeihin**:

- aviopari ilman lapsia
- avopari ilman lapsia
- aviopari ja lapsia
- avopari ja lapsia
- rekisteröity miespari ilman lapsia
- rekisteröity miespari ja lapsia
- rekisteröity naispari ilman lapsia
- rekisteröity naispari ja lapsia
- äiti ja lapsia
- isä ja lapsia

Ilman lapsia tarkoittaa paria, jolla ei ole koskaan ollut lapsia tai jonka lapset eivät asu enää vanhempiensa kanssa. ”Avio- ja avopari ja lapsia” sisältää paitsi parit, joilla on yhteisiä lapsia myös parit, joiden lapset eivät ole yhteisiä.

Rekisteröidyssä parisuhteessa olevat on tietosuojasyistä luokiteltu kunnittaisissa taulukoissa yhteen avioliittojen kanssa.

Puolisolla tarkoitetaan joko avio- tai avopuolisoa tai rekisteröidyn parisuhteen toista osapuolta, ellei asiayhteydestä muuta ilmene.

Uusperheessä on alle 18-vuotias vain toisen puolison lapsi. Perheen kaikki lapset eivät ole puolisoitten yhteisiä.

Taulukoitaessa rekisteröityjä parisuhteita yhdessä avio- tai avoparien kanssa vaimolla tarkoitetaan rekisteröidyn parin nuorempaa puolisoa.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tietokoneohjelma luokittelee henkilöt heidän vakituisen asuinpaikkansa tunnuksen mukaan asuntokunniksi. Jokaisen asunnossa vakituisesti asuvan henkilön tietueella on vanhempien, puolison ja kaikkien lasten henkilötunnukset. Näitä vertailemalla ohjelma muodostaa perheet.

Ennen vuotta 1990 avoparit päätettiin vain puolisoitten yhteisten lasten perusteella. Nyt käytössä oleva ohjelma päättää avioparien muodostamisen jälkeen asunnossa mahdollisesti asuvista puolisoittomista, vähintään 18-vuotiaista, eri sukupuolta olevista henkilöistä avoparin, jos he eivät ole sisaruksia ja heidän ikäeronsa on korkeintaan 15 vuotta. Puolisoitten iälle eikä ikäerolle aseteta rajoituksia, jos heillä on yhteinen lapsi.

Avopariksi päätellään siten esimerkiksi entisten käsitteiden mukainen yksinhuoltajaäiti, jonka luona asuu sopivan ikäinen mies. Samoin nyt muodostetaan perheen tyttärestä ja mahdollisesta perheen kanssa asuvasta sopivan ikäisestä miehestä avopari.

Perheiden päättelyä hankaloittaa se, että väestötietojärjestelmä ei kerro onko perheen kanssa asuva henkilö alivuokralainen. Suomessa oli vuoden 1990 väestölaskennan luotettavuustutkimuksen mukaan tuolloin alle 20 000 alivuokralaista eikä mikään viittanut määrän olleen suurenemassa. Niinpä tapauksia, joissa alivuokralainen päätellään vuokranantajan avopuolisoksi, ei voi olla huomattavaa määrää. Edellytyksenä on, että alivuokralainen on sopivan ikäinen ja vastakkaista sukupuolta kuin puolisoiton vuokranantaja.

Jos mahdollisia ehdokkaita avopuolisoksi on useampia, ohjelma valitsee puolisoiksi iältään lähinnä olevan henkilön. Avopareja aletaan päätellä korkeintaan neljästä puolisoittomasta henkilöstä.

Laitoksessa vakituisesti asuvista ei muodosteta perheitä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Suomen perhetilastot on etuoikeutetussa asemassa, kun käytettävissä on väestötietojärjestelmä, jossa jokaisella ihmisellä on henkilötunnuksen lisäksi kotipaikkatunnus, joka kertoo, missä asunnossa henkilö asuu. Perhetilastot voidaan laatia koko väestöstä vuosittain, nopeasti ja rasittamatta ihmisiä kalliilla kyselyillä. Näin voidaan Suomen lisäksi tehdä toistaiseksi vain Tanskassa.

Perheiden päättely väestötietojärjestelmästä aiheuttaa ongelmia lähinnä kahdessa suhteessa:

1. Perheeksi voidaan yhdistää vain henkilöt, jotka ovat ns. kirjoilla samassa asunnossa.
2. Avoparit (avioliitonkaltainen suhde) joudutaan päättelemään.

1. Kansainvälisten käsitteenmääritysten mukaan perhe voidaan muodostaa myös virallisen asuinpaikan mukaan, kuten Suomessa tehdään. Kuitenkin perheet, joissa esimerkiksi toinen puolisoista on työn takia kirjoilla toisella paikkakunnalla, vaikka asuukin viikonloput ja viettää lomat muun perheen kanssa, eivät tule tilastoihin täydellisinä. Samoin pariskunta voi asua yhdessä, vaikka toinen on edelleen kirjoilla jossain muualla, vaikkapa edellisen puolison luona.

Suomessa valtaosa ihmisistä kuitenkin asuu siellä, missä on kirjoillakin. Yleisesti ottaen Väestötietokeskuksen väestötietojärjestelmää voidaan pitää henkilöiden suhteen erittäin kattavana. Jotta henkilö saa henkilötunnuksen, hänet on kirjattava väestötietojärjestelmään. Eläminen Suomessa ilman henkilötunnusta on käytännöllisesti katsoen mahdotonta. Laillinen työssäkäynti, pankkitilin avaaminen, asioiminen virananomaisten kanssa jne. edellyttää henkilötunnusta. Voidaan olettaa, ettei Suomessa ole merkittävää määrää esim. yli vuoden kestäviä jaksoja 'pimeää' työtä tekeviä henkilöitä, joille palkka maksetaan käteisellä. Vähintään vuoden mittaiseksi tarkoitettu oleskelu on edellytys Suomen väestöön kirjautumiseen.

Väestötietojärjestelmää on pidetty yllä henkikirjoituksen lakkauttamisen jälkeen vuodesta 1989 pelkästään väestömuutosilmoituksin. Näiden oikeellisuudesta kertoo väestötietojärjestelmästä tehty osoitteiden luotettavuustutkimus.

Väestötietokeskus teettää Tilastokeskuksella otantatutkimuksen osoitetietojen oikeellisuudesta. Noin 11 000 hengeltä tiedustellaan, onko heidän osoitteensa väestötietojärjestelmässä oikea. Vuoden 2012 tutkimuksessa vastanneista 98,9 prosentilla tieto oli oikein. Tutkimuksen kato oli 16,9 prosenttia. Kadon osalta osoitteet pyrittiin tarkistamaan muista lähteistä. Katoon kuuluvista henkilöistä 93,6 prosentilla osoite pystyttiin toteamaan oikeaksi, 5,9 prosentilla vääräksi ja 1,8 prosentilla tietoa ei voitu tarkistaa. Jos oletetaan kaikkien kadossa olleiden tarkistamatta jääneiden tiedot vääräksi, olisi lopullinen oikeiden osoitteiden osuus 98,1 prosenttia.

Kunnallisvaalien yhteydessä ulkomaalaisten äänioikeusilmoitusten palautukset paljastavat yleensä noin 1 000 henkeä, jotka ovat muuttaneet maasta ilmoitusta tekemättä ja ovat siten olleet edelleen tilastoituna väestöön. Väestötietokeskus poistaa heidät väestötietojärjestelmän maassa asuvasta väestöstä ennen seuraavaa vuodenvaihdetta.

Väestötietojärjestelmästä saadusta vuoden 2015 lopun väestöaineistosta on selvitysten jälkeen poistettu todennäköisesti ulkomaille muuttaneina 3 210 henkilöä. Nämä henkilöt ovat ulkomaisten kansalaisia, joiden osoite on tuntematon ja jotka eivät ole vuosien 2012–2014 välisenä aikana saaneet palkkatuloa, pääomatuloa, yritysajutuloa, työttömyystukea, eläketuloa, toimeentulotukea tai sairausvakuutuksen korvauksia.

Nuorten osalta tilanne muuttui kotikuntalain myötä vuonna 1994. Opiskelija voi muuttaa kirjansa opiskelupaikkakunnalle, toisin kuin ennen.

2. Avioliitonkaltaisen suhteen päättelemisen väestötietojärjestelmästä on ongelmallisempaa. Vaihtoehtona on jättää lapsettomat avoparit kokonaan tilastoinnin ulkopuolelle ja yhdistää avopareja vain yhteisten lasten avulla. Kun tilastoilla kuitenkin on tarkoitus kuvata yhteiskuntaa mahdollisimman totuudenmukaisesti, ollaan varmaankin lähempänä totuutta päättelemällä avopareja yhteisen osoitteen perusteella kuin jättämällä heidät tilastojen ulkopuolelle.

Ohjelma varmastikin päättelee olemattomia avopareja, toisaalta se jättää alle 18-vuotiaat avoparit päättelemättä, samoin ne avoparit, joiden ikäero on yli 15 vuotta. Ohjelman päättelemien avoparien määrä oli kuitenkin hyvin lähellä niitä lukuja, joita haastattelututkimuksissa oli saatu ennen päättelyn aloittamista.

Vuoden 1989 avoparit saatiin vielä erillisellä haastattelututkimuksella. Haastattelun kohteena olivat henkilöt, eivät perheet. Kysymys esitettiin vain henkilöille, joiden siviilisäätty ei ollut 'naimisissa'. Otoksesta arvioitiin Suomessa olevan 372 000 avoliitossa asuvaa 15–64-vuotiasta henkilöä. Seuraavan vuoden perhetilaston osoitteen mukaan päätellyiksi 18–64-vuotiaksi avoliitossa asuviksi saatiin 370 000 henkilöä, joista tosin osa on siviilisäädyltään naimisissa olevia. Otosten mukaan avoliitossa asuvien määrä kasvoi 1980-luvun lopulla noin 20 000 hengellä vuosittain.

Ottaen huomioon eroavaisuudet ikärajoissa ja siviilisäädyn merkityksessä avoparipäätelyssä, voidaan todeta perhetilastoihin pääteltävien avoparien määrän olevan hieman otoksilla mitattua todellisuutta pienemmän. Avoparien päätely antaa kuitenkin riittävän hyvän kuvan yhteiskunnan perherakenteesta. Näin voidaan seurata, mihin suuntaan kehitys on menossa ja tarkastella eri perhetyyppisiä suurempina ryhminä. Yksilötason päätelmien teossa näistä pariskunnista on kuitenkin oltava varovainen.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilastokeskus päivää vuodenvaihteen väestö- ja perhetilastot vuoden viimeiselle päivälle. Aluejakona on vuodesta 1999 lähtien käytetty seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Näin ollen kunnat, jotka yhdistyvät vuoden ensimmäisenä päivänä on tilastoitu yhteen jo edellisen vuoden viimeisen päivän tilastoihin. Vuodenvaihteen tilastot voidaan tarvittaessa tuottaa myös kuntajaolla ennen yhdistymistä.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Ensimmäiset perhetilastot on saatavilla vuoden 1950 ja 1960 väestölaskennoista. Vuodesta 1970 lähtien väestölaskentoja on tehty viiden vuoden välein. Lisäksi vuosina 1977, 1978, 1982, 1984 ja 1987 on julkaistu perhetietoja. Vuodesta 1992 perhetilastoja on tehty vuosittain. Perhejulkaisu on tehty vuosittain vuodesta 1994.

Avoliitossa elävistä tehtiin vuosina 1980–1989 vuosittain työvoimatutkimuksen yhteydessä noin 10 000 henkilön otokseen perustuva katsaus.

Vuodesta 1870 vuoteen 1930 tehtiin kymmenvuosittain suurimmissa kaupungeissa henkilölomakkeisiin perustuva väestölaskenta. Näistä laskennoista on saatavilla jonkinlaisia ruokakuntatietoja.

Perheiden perustiedot on saatavilla sähköisessä muodossa kunnittain tai kuntaa suuremmilla aluejaoilla Tilastokeskuksen veloitusettomasta StatFin-tilastopalvelussa internetissä osoitteessa:

<http://www.stat.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>

Yleistietoa ja pitkiä aikasarjoja koko maan perheistä on perhetilaston kotisivuilla osoitteessa:

<http://www.stat.fi/til/perh/index.html>

Maksullisessa sähköisessä tietopalvelussa on saatavilla eritellympää tietoa perheistä mm. kunnan osa-alueittain. Palvelusta saa lähempiä tietoja osoitteesta:

<http://www.stat.fi/tup/vaestotilastopalvelu/index.html>

Tilastokeskuksen maksullisista palveluista on enemmän tietoa osoitteessa:

<http://www.stat.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Perhetiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia ennen ja jälkeen vuoden 1990, jolloin avoparit alettiin päätellä yhdessä asumisen perusteella. Perhetilastossa on otostutkimuksia apuna käyttäen estimoitu vuosille 1960 ja 1970 koko maan osalta perhejakauma mukaan lukien avoparit, joilla ei ole yhteisiä lapsia. Vuoden 1980 ja 1985 luvut on tulostettu uudella luokituksella alkuperäisestä aineistosta. Avoparien ottaminen mukaan tilastoon lisää perheiden määrää ja samalla vähentää yhden vanhemman perheiden määrää, koska osa näistä asuu avoliitossa uuden puolison kanssa.

Kun lapsen asemaan luokiteltavan henkilön siviilisäädylle ei enää vuoden 1990 jälkeen asetettu rajoitteita, lisäsi se niin ikään perheiden määrää. Esim. äitinsä luo asumaan palannut eronnut henkilö muodostaa äitinsä kanssa perheen, aikaisemmin äiti ja lapsi tilastoitiin perheväestön ulkopuolisiksi.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Demografisten perhetilastojen luvut poikkeavat joidenkin väestölaskentojen perheluvuista. Näissä väestölaskennan tilastoissa on käsitteenä asuntokuntaväestö, jolloin perheiden tilastoista putoavat pois ne perheet, joiden asunto ei täytä asunnon kriteerejä.

Lisätietoja

Eevi Lappalainen 029 551 3367

Timo Nikander 029 551 3250

Marjut Pietiläinen 029 551 2798

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

vaesto.tilasto@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/til/perh/index.html>

Lähde: Väestö- ja oikeustilastot, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-3215 (pdf)